

**PRZEKŁADY
AKTÓW
PRAWNYCH**

2(22)02

Stany wyjątkowe

BIULETYN

Przekłady Aktów Prawnych 2(22)02

Stany wyjątkowe

Biuletyn
Biura Studiów i Ekspertyz
Kancelarii Sejmu

Tłumaczenie z jęz. francuskiego: **Helena Klugiel-Królikowska**
Tłumaczenie z jęz. rosyjskiego: **Andrzej Kubik**

Redakcja: **Andrzej Chodyra**
Projekt okładki: **Janina Knap**

© Copyright for Polish translation by Kancelaria Sejmu, Warszawa 2002

ISSN 1507-9805

Opracowanie graficzne, skład i łamanie: *Biuro Studiów i Ekspertyz*
Druk i oprawa: *Wydawnictwo Sejmowe*
Warszawa, maj 2002

Spis treści

Wstęp	5
Ustawa nr 55-385 w sprawie ustanowienia stanu wyjątkowego oraz wprowadzająca stan wyjątkowy w Algierii	7
Dekret nr 83-321 z 20 kwietnia 1983 r. o uprawnieniach komisarzy Republiki w zakresie obrony o charakterze niemilitarnym (Francja)	14
Dekret nr 86-1231 z 2 grudnia 1986 r. w sprawie operacyjnych ośrodków obrony (Francja)	26
Ustawa nr 87-565 z 22 lipca 1987 r. w sprawie organizacji bezpieczeństwa cywilnego, ochrony lasów przed pożarami i przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom (Francja)	30
Dekret nr 88-622 z 6 maja 1988 r. w sprawie planów doraźnych, wydany w zastosowaniu ustawy nr 87-565 z 22 lipca 1987 r. o organizacji bezpieczeństwa cywilnego, ochronie lasów przed pożarami oraz o zapobieganiu nadzwyczajnym zagrożeniom (Francja)	59
Federalna ustawa konstytucyjna o stanie wyjątkowym (Rosja)	72
Federalna ustawa konstytucyjna o stanie wojennym (Rosja)	99

Wstęp

Prezentowane w tym tomie Biuletynu BSiE *Przekłady Aktów Prawnych* teksty pochodzące z francuskiego i rosyjskiego ustawodawstwa dotyczą zagadnień określanych mianem *stanów nadzwyczajnych*.

Publikacja tego wyboru aktów prawnych nawiązuje bezpośrednio do aktualnych prac naszego Sejmu. Z początkiem obecnej kadencji podjęte zostały bowiem prace nad projektami czterech nowych ustaw (przedłożonych przez Prezydenta RP), mających zastąpić obowiązujące w Polsce, w tym zakresie, przepisy. Uchwalona już, jako pierwsza, ustawa o stanie klęski żywiołowej wejdzie w życie 22 czerwca 2002 r.

Ustawa o stanie wyjątkowym, uchwalona w kwietniu przez Sejm, została przekazana do Senatu i zapewne także ona stanie się obowiązującym aktem prawnym jeszcze w tym roku. Nadal toczą się natomiast prace legislacyjne w Komisjach, nad projektami: ustawy o stanie wojennym i bardzo ważnej acz trudnej ustawy o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela.

Nie może dziwić, że ta kompleksowa regulacja prawna obszaru spraw, które mogą zaistnieć w różnorodnych sytuacjach powszechnego niebezpieczeństwa wzbudza szerokie zainteresowanie. Wyrażamy zatem przekonanie, że prezentowane akty prawne - francuskie przyjmowane w latach 1983 - 1988 i rosyjskie federacyjne ustawy konstytucyjne z roku 2001 okażą się inspirujące dla parlamentarzystów kształtujących przepisy polskich ustaw dotyczących tych zagadnień, jak również interesujące dla wszystkich śledzących prace naszego Sejmu.

Ustawa nr 55-385 w sprawie ustanowienia stanu wyjątkowego oraz wprowadzająca stan wyjątkowy w Algierii

(Journal officiel de la République française w 7 kwietnia 1955 r. z późniejszymi zmianami)

Zgromadzenie Narodowe i Rada Republiki obradowały
Zgromadzenie Narodowe uchwaliło,
Prezydent Republiki promulguje ustawę w następującym brzmieniu:

TYTUŁ I

Artykuł 1

Stan wyjątkowy może być wprowadzony na części lub na całym terytorium metropolitalnym, Algierii lub departamentów zamorskich, na wypadek grożącego niebezpieczeństwa w związku ze szczególnym naruszeniem porządku publicznego lub w związku ze zdarzeniami, mającymi z natury rzeczy lub przez ich wagę, charakter klęski publicznej.

Artykuł 2

Stan wyjątkowy ogłasza się na mocy dekretu wydanego po zasięgnięciu opinii Rady Ministrów.

Dekret określa okręgi terytorialne, w których obowiązuje. W granicach tych okręgów, strefy, w których stan wyjątkowy zostanie wprowadzony są określone dekretem Rady Ministrów, na wniosek ministra spraw wewnętrznych.

Przedłużenie stanu wyjątkowego na okres powyżej dwunastu dni następuje wyłącznie na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie.

Artykuł 3

Ustawa upoważniająca do przedłużenia stanu wyjątkowego na okres powyżej dwunastu dni określa jego definitywny czas obowiązywania.

Artykuł 4

Ustawa upoważniająca do przedłużenia stanu wyjątkowego jest nieważna po upływie piętnastu dni od daty dymisji rządu lub rozwiązania Zgromadzenia Narodowego.

Artykuł 5

Ogłoszenie stanu wyjątkowego daje następujące uprawnienia przedstawicielowi państwa w departamencie, który leży w całości lub w części na terytorium okręgu przewidzianego w art. 2 :

- 1) wprowadzenie zakazu poruszania się osób lub pojazdów w miejscach i godzinach określonych w zarządzeniu;
- 2) wprowadzenie w drodze zarządzenia, stref ochrony lub stref bezpieczeństwa, w których pobyt osób jest ograniczony;
- 3) wprowadzenie zakazu pobytu na całości lub w części terytorium departamentu, osób zamierzających utrudniać, w jakikolwiek sposób, działania podjęte przez organy władzy publicznej.

Artykuł 6

Minister spraw wewnętrznych, w każdym wypadku, i gubernator generalny, w Algierii, mogą wyznaczyć miejsce pobytu w okręgu terytorialnym lub w określonej miejscowości każdej osoby zamieszkującej w strefie określonej dekretem wskazanym w art. 2, której działalność może zagrażać bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu w okręgach terytorialnych wymienionych w tym artykule.

Osoby, którym wyznaczono miejsce pobytu powinny zamieszkać w aglomeracji lub w pobliżu aglomeracji.

W żadnym wypadku wyznaczenie miejsca pobytu nie może powodować utworzenie obozu, w którym byłyby przetrzymywane osoby wskazane w poprzednim artykule.

Organ administracji jest obowiązany podjąć wszelkie działania w celu zapewnienia środków utrzymania osobom, wobec których zastosowano przymus pobytu w określonym miejscu oraz ich rodzinom.

Artykuł 7

Osoba, wobec której zostały podjęte środki przewidziane w zastosowaniu art. 5 pkt 3, lub art. 6 może złożyć wniosek o cofnięcie zastosowanych środków. Wniosek podlega rozpatrzeniu przez komisję konsultacyjną, w skład której wchodzi przedstawiciele rady generalnej wskazani przez radę, a także, w Algierii, parytetowe przedstawicielstwo wybranych osób z obu kolegiów.

Skład, tryb powoływania i warunki działania komisji określa dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu.

Te same osoby mogą odwołać się od decyzji przewidzianej w ust. 1 w związku z nadużyciem władzy do właściwego sądu administracyjnego. Sąd jest obowiązany wydać orzeczenie w ciągu miesiąca od daty złożenia odwołania. W wypadku złożenia apelacji, Rada Stanu jest obowiązana wydać decyzję w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia apelacji.

Na wypadek, gdy wyżej wymienione sądy nie wydadzą orzeczenia w terminach przewidzianych w poprzednim ustępie, środki podjęte w zastosowaniu art. 5 pkt 3 lub art. 6 nie zostaną wykonane.

Artykuł 8

Minister spraw wewnętrznych, w odniesieniu do całego terytorium, na którym obowiązuje stan wyjątkowy, gubernator generalny w Algierii i przedstawiciel państwa w departamencie, mogą zarządzić tymczasowe zamknięcie sal widowiskowych, wyszynków i miejsc wszelkiego rodzaju zgromadzeń w strefach określonych dekretem przewidzianym w art. 2.

Może również obowiązywać powszechny lub szczególnie zakaz zgromadzeń mogących powodować lub utrzymać zakłócenie porządku.

Artykuł 9

Władze wymienione w art. 6 mogą wydać rozkaz złożenia broni pierwszej, czwartej i piątej kategorii, określonych dekretem z 18 kwietnia 1939 r. i odpowiednio amunicji oraz zarządzić jej złożenie na ręce władz, w miejscach w tym celu wyznaczonych.

Na broń piątej kategorii złożoną zgodnie z powyższymi przepisami wydane zostanie pokwitowanie. Podjęte zostaną wszelkie środki mające na celu zwrot broni właścicielom, w stanie, w jakim została złożona.

Artykuł 10

Ogłoszenie stanu wyjątkowego stanowi uzupełnienie przypadków przewidzianych w art. 1 ustawy z 11 lipca 1938 r. o powszechnym zorganizowaniu narodu na czas wojny dla zastosowania w całości lub części przepisów wymienionej ustawy w celu realizacji potrzeb wynikających z okoliczności przewidzianych w art. 1.

Artykuł 11

Dekret o wprowadzeniu stanu wyjątkowego może, na mocy wyraźnego przepisu:

1) przyznać władzom administracyjnym przewidzianym w art. 8 prawo wydania nakazu przeprowadzania rewizji, o każdej porze dnia i nocy;

2) upoważnić te same władze do podjęcia wszelkich środków mających na celu kontrolę prasy i wszelkiego rodzaju publikacji oraz audycji radiowych, projekcji filmowych i spektakli teatralnych.

Przepisy punktu 1 niniejszego artykułu mają zastosowanie wyłącznie w strefach określonych dekretem przewidzianym w art. 2 niniejszej ustawy.

Artykuł 12

Jeżeli stan wyjątkowy jest wprowadzony na całym terytorium departamentu lub jego części, dekret wydany na wniosek strażnika pieczęci, ministra sprawiedliwości oraz ministra obrony narodowej może

upoważnić sąd wojskowy do rozpoznawania przestępstw i wykroczeń pozostających z nimi w związku, podlegających sądowi przysięgłych w departamencie.

Sąd powszechny prowadzi postępowanie dopóki władze wojskowe nie złożą wniosku o ściganie, w każdym razie, do czasu wydania postanowienia przewidzianego w art. 133 kodeksu postępowania karnego. Jeżeli po wydaniu postanowienia, władze wojskowe właściwe do wniesienia sprawy do sądu wojskowego zażądają ścigania, postępowanie zostaje z mocy prawa, niezależnie od przepisów ostatniego ustępu art. 24 kodeksu sądownictwa wojskowego, przeniesione do izby ds. stawiania w stan oskarżenia przewidzianej w art. 68 kodeksu sądownictwa wojskowego, jeżeli izba nie wydała jeszcze orzeczenia, bądź do miejscowo właściwego sądu wojskowego, jeżeli zostało wydane postanowienie o przekazaniu sprawy do niższej instancji. W takim wypadku, mają zastosowanie przepisy ustępu poniżej; Sąd Kasacyjny nie orzeka przed wydaniem postanowienia o odwołaniach wniesionych od orzeczenia. Sąd wojskowy zostaje ustanowiony i orzeka, na warunkach przewidzianych w dwóch ostatnich ustępach artykułu 10 kodeksu sądownictwa wojskowego.

Jeżeli dekret przewidziany w ust. 1 niniejszego artykułu został wydany, w okręgach sądowych określonych w dekrete oraz w odniesieniu do każdego postępowania przekazanego do sądu wojskowego, nie przysługuje żaden środek odwoławczy od orzeczenia sądów śledczych, w tym postanowienie o przekazaniu sprawy do niższej instancji, z wyjątkiem sprzeciwu od postanowienia w sprawie wniosku o tymczasowe zwolnienie z aresztu, wniesionego do izby ds. stawiania w stan oskarżenia, która orzeka w ciągu dwóch tygodni. Kolejny sprzeciw można wnieść jedynie od postanowienia wydanego w terminie ponad dwóch miesięcy od poprzedniego orzeczenia o odrzuceniu wniosku przez izbę ds. stawiania w stan oskarżenia.

Skargi kasacyjne od orzeczeń sądów śledczych można wnieść jedynie jeżeli został wydany wyrok w sprawie merytorycznej, ewentualnie jednocześnie z odwołaniem od tego wyroku. Skargi kasacyjne wnosi się do wojskowego sądu kasacyjnego ustanowionego na mocy dekretu, zgodnie z art. 126-132 kodeksu sprawiedliwości wojskowej,

orzekającego zgodnie z wymogami formalnymi i merytorycznymi przewidzianymi w art. 133-155 wymienionego kodeksu.

Nie przysługuje również żaden środek odwoławczy, w tym kasacja, od orzeczeń sądów śledczych prawa powszechnego orzekających w sprawach przewidzianych w wymienionym dekrete, z wyjątkiem apelacji od postanowienia w sprawie wniosku o tymczasowe zwolnienie z aresztu, wniesionej do izby ds. stawiania w stan oskarżenia, która orzeka w terminie dwóch tygodni, oraz skargi kasacyjnej od orzeczenia o przekazaniu sprawy do sądu przysięgłych. Kolejne odwołanie można wnieść jedynie od postanowienia wydanego w terminie ponad dwóch miesięcy od poprzedniego orzeczenia o odrzuceniu wniosku przez izbę ds. stawiania w stan oskarżenia.

Artykuł 13

Naruszenie przepisów art. 5, 6, 8, 9 i 11 pkt 2) podlega karze dwóch miesięcy więzienia oraz karze grzywny w wysokości 25000 franków lub tylko jednej z tych kar. Wykonanie zastępcze przez organ administracyjny podjętych środków może nastąpić niezależnie od tych przepisów karnych.

Artykuł 14

Środki podjęte w zastosowaniu niniejszej ustawy przestają obowiązywać z chwilą zniesienia stanu wyjątkowego.

Po zniesieniu stanu wyjątkowego, sądy wojskowe nadal rozpatrują przekazane im sprawy o przestępstwa i wykroczenia, które zostały im przekazane.

TYTUŁ II

Artykuł 15

Ogłasza się stan wyjątkowy na terytorium Algierii na okres sześciu miesięcy.

Dekret wydany w zastosowaniu art. 2 określi strefy, w których stan wyjątkowy zostanie wprowadzony.

Artykuł 16

Stan wyjątkowy ogłoszony w art. 15 powoduje wprowadzenie, na czas jego trwania, przepisów art. 11 niniejszej ustawy.

Niniejsza ustawa zostanie wykonana jako ustawa państwa.

Sporządzono w Paryżu, 3 kwietnia 1955 r.

René Cott

W imieniu Prezydenta Republiki:

Przewodniczący Rady Ministrów, Edgar Faure

Minister delegowany przy Premierze, Gaston Palewski

Strażnik pieczęci, Minister Sprawiedliwości, Schuman

Minister Spraw Zagranicznych, Antoine Pinay

Minister Spraw Wewnętrznych, Maurice Bourgès-Maunoury

Minister Obrony Narodowej i Sił Zbrojnych, Pierre Koenig

Minister Finansów i Spraw Ekonomicznych, Pierre Pflimlin

Minister Prac Publicznych, Transportu i Turystyki,
Edouard Corniglion-Molinier

Minister Przemysłu i Handlu, André Morice

Minister Rolnictwa, Jean Sourbet

Minister ds. Zdrowia publicznego i Ludności, Bernard Lafat

Minister Marynarki Handlowej, Paul Antier

Minister Poczty, Telegrafu i Telefonu, Edouard Bonnefous

**Dekret nr 83-321 z 20 kwietnia 1983 r.
o uprawnieniach komisarzy Republiki
w zakresie obrony
o charakterze niemilitarnym**

(Journal officiel de la République française z 21 kwietnia 1983 r.)

Prezydent Republiki,

Na wniosek Premiera, ministra spraw wewnętrznych i decentralizacji oraz ministra obrony,

uwzględniając ustawę z 11 lipca 1938 r. o ogólnej organizacji narodu na czas wojny oraz zważywszy na dekret z 28 listopada 1938 r. stanowiący wykonawcze rozporządzenie administracji publicznej do tej ustawy;

uwzględniając rozporządzenie z 6 stycznia 1959 r. o rekwizycji majątku i usług;

uwzględniając rozporządzenie z 7 stycznia 1959 r. o ogólnej organizacji obrony;

uwzględniając ustawę nr 82-213 z 2 marca 1982 r. o prawach i wolnościach gmin, departamentów i regionów, określająca nowe warunki wykonywania kontroli administracyjnej czynności organów gmin, departamentów i regionów;

uwzględniając ustawę nr 83-8 z 7 stycznia 1983 r. o podziale kompetencji między gminy, departamenty, regiony i państwo;

uwzględniając kodeks postępowania karnego, w szczególności art. 30;

uwzględniając dekret nr 62-729 z 29 czerwca 1962 r. o organizacji obrony w dziedzinie gospodarczej;

uwzględniając dekret nr 64-11 z 3 stycznia 1964 r. o organizacji uprawnień obronnych w departamentach i terytoriach zamorskich;

uwzględniając dekret nr 65-28 z 13 stycznia 1965 r., zmieniony dekretem nr 68-893 z 15 października 1968 r., o organizacji obrony cywilnej;

uwzględniając dekret nr 67-897 z 12 października 1967 r. o organizacji terytorialnej obrony;

uwzględniając dekret nr 68-180 z 21 lutego 1968 r. o powołaniu prefekta w strefie obrony Paryża;

uwzględniając dekret 78-277 z 9 marca 1978 r. o organizacji działań na morzu;

uwzględniając dekret nr 82-389 z 10 maja 1982 r. o uprawnieniach komisarzy Republiki i działaniach służb i instytucji publicznych państwa w departamentach;

uwzględniając dekret nr 82-390 z 10 maja 1982 r. o uprawnieniach komisarzy Republiki w regionie, o działaniach służb i instytucji publicznych państwa w regionie i o decyzjach państwa w sprawie inwestycji publicznych;

Po wysłuchaniu opinii Rady Stanu;

Po wysłuchaniu Rady Ministrów,

Artykuł 1

Pod zwierzchnictwem Premiera, komisarz Republiki jest odpowiedzialny w swoim okręgu za przygotowanie i wykonanie działań obrony niemilitarnej w warunkach określonych poniżej.

UPRAWNIENIA, KOMPETENCJE, ZAKRES DZIAŁANIA KOMISARZY REPUBLIKI W DEPARTAMENCIE

Artykuł 2

Komisarz Republiki jest odpowiedzialny za ochronę osób, urządzeń i zasobów w interesie ogółu, jak również środków zabezpieczających produkcję, gromadzenie i wykorzystywanie różnych kategorii zasobów oraz używania infrastruktury. Komisarz wykonuje swoje

uprawnienia do zastępowania i swoje prawo do zwierzchnictwa, na warunkach przewidzianych w art. 2, 25 i 34 ustawy z 2 marca 1982 r.

Artykuł 3

Komisarz Republiki wykonuje uprawnienia przyznane prefektom na podstawie art. 30 kodeksu postępowania karnego w zakresie przestępstw i występków przeciwko państwu, zgodnie z art. 34 ustawy z 2 marca 1982 r.

Artykuł 4

Komisarz Republiki ma za zadanie przygotowanie i wykonanie środków obrony niemilitarnych, w szczególności ogólnego planu ochrony i planów pomocy. Wykonuje swoje kompetencje w dziedzinie obrony na warunkach przewidzianych w art. 56 i 101 ustawy z 2 marca 1982 r.

Artykuł 5

*Zmieniony dekretem nr 2000-562 z 21 czerwca 2000 r., art. 1 JOFR
z 24 czerwca 2000 r., wszedł w życie 1 lipca 2000 r.*

1. Komisarz Republiki sprzyja działaniom sił zbrojnych i udziela im wsparcia.

2. Prefekt, oficer generalny strefy obrony, generał dowodzący siłami lądowymi, generał dowodzący siłami powietrznymi, generał dowodzący żandarmerią i, w razie potrzeby, admirał dowodzący siłami morskimi współpracują przy przygotowaniu i realizacji środków obrony, w szczególności podczas przygotowywania ogólnego planu ochrony i planów obrony. Informują się wzajemnie o sprawach dotyczących interesów ogółu.

Otrzymują w razie potrzeby pomoc komendanta zgrupowania żandarmerii departamentalnej.

Wojskowy delegat departamentalny jest stałym przedstawicielem oficera generalnego strefy obrony przy prefekcie, którego jest doradcą. Może otrzymać pełnomocnictwo generała dowodzącego obronnym

okręgiem wojskowym na warunkach określonych zarządzeniem ministra ds. sił zbrojnych.

3. Komisarz Republiki może zażądać pomocy sił zbrojnych lub domagać się jej w przypadkach przewidzianych ustawą, w celu wykonania zadań obronnych o charakterze niemilitarnym.

Artykuł 6

W zastosowaniu art. 26 wymienionej ustawy z 7 stycznia 1983 r., komisarz Republiki zapewnia poszanowanie przez gminy i departamenty przymusów nałożonych przez obronę narodową, w szczególności w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego, urbanistyki, budownictwa, obiektów produkcyjnych, inwestycji zbiorowych i funkcjonowania służb zbiorowych. Komisarz Republiki, który dysponuje w razie potrzeby służbami samorządów terytorialnych, otrzymuje na własną prośbę, od przewodniczącego rady generalnej i od merów, wszelkie informacje, które uzna za niezbędne do wykonania zadań w zakresie obrony. Jest upoważniony do zawierania w imieniu państwa, umów niezbędnych do wykonania zobowiązań obronnych niemilitarnych nałożonych na samorzady terytorialny, ich związki i zakłady publiczne.

Artykuł 7

Zmieniony ustawą nr 92-125 z 6 lutego 1992 r., art. 3 JOFR z 8 lutego 1992.

1. Komisarz Republiki pełni w dziedzinie obronności zwierzchnictwo nad wszystkimi szefami służb zdekoncentrowanych organów administracji cywilnej oraz nad delegatami lub korespondentami tych organów. Zakłady publiczne i inne państwowe instytucje publiczne informują komisarza o wszystkim co dotyczy obrony w departamencie.

2. Główny skarbnik departamentu jest stałym doradcą komisarza Republiki do spraw gospodarczych w dziedzinie obrony.

3. Komisarz Republiki lub zastępca, którego wyznaczy przewodniczy komisjom właściwym do spraw obrony o charakterze niemilitarnym, z wyjątkiem komisji, których przewodnictwo zostało powie-

zione, na mocy statutu, funkcjonariuszowi wymiaru sprawiedliwości lub członkowi sądu administracyjnego.

4. Zastępca komisarza Republiki koordynuje, pod kierunkiem komisarza Republiki, przygotowaniem i wykonaniem środków obrony o charakterze niemilitarnym w jego obwodzie.

Ustawa nr 92-125 z 6 lutego 1992 r. art. 3: we wszystkich tekstach ustaw i rozporządzeń, „służby zewnętrzne” zamienia się na „służby zdekoncentrowane”..

Artykuł 8

Zmieniony dekretem nr 85-1174 z 12 listopada 1985 r., art. 1 JOFR z 13 listopada 1985 r.,

Zmieniony ustawą nr 92-125 z 6 lutego 1992 r., art. 3 JOFR z 8 lutego 1992.

Tworzy się przy komisarzu Republiki służbę międzyresortową do spraw cywilnych i gospodarczych w sferze obrony i ochrony cywilnej, która umożliwi mu koordynowanie i kontrolę działań służb zdekoncentrowanych organów administracji cywilnej w departamencie, w tej dziedzinie.

Ustawa nr 92-125 z 6 lutego 1992 r. art. 3: we wszystkich tekstach ustaw i rozporządzeń, „służby zewnętrzne” zamienia się na „służby zdekoncentrowane”..

KOMISARZE REPUBLIKI W REGIONIE

Artykuł 9

Zmieniony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 2 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

1. Komisarz Republiki w regionie zapewnia przygotowanie różnych środków gromadzenia i użycia zasobów i infrastruktury w dziedzinie obrony, a także spis i użycie siły roboczej niezbędnej do podejmowania działań w zakresie obrony w regionie. Kieruje w tym celu działaniami komisarzy Republiki w okręgu.

2.”Komisarz Republiki może zostać wskazany przez premiera dla zapewnienia kierownictwa nad całością działań ratowniczych, jeżeli dotyczą kilku departamentów”.

3. Komisarz Republiki może otrzymać pełnomocnictwa od komisarza Republiki w strefie.

Artykuł 10

Uchylony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 3 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

Artykuł 11

W zastosowaniu art. 26 wymienionej ustawy z 7 stycznia 1983 r., komisarz Republiki w regionie zapewnia przestrzeganie w regionie przymusów nałożonych przez obronę narodową, w szczególności w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego, urbanistyki, budownictwa, obiektów produkcyjnych, inwestycji zbiorowych i funkcjonowania służb zbiorowych. Komisarz Republiki w regionie, który dysponuje w razie potrzeby służbami w regionie, otrzymuje na własną prośbę, od przewodniczącego rady generalnej i od merów, wszelkich informacji, które uzna za niezbędne do wykonania zadań w zakresie obrony. Jest upoważniony do zawierania w imieniu państwa, umów niezbędnych do wykonania zobowiązań obronnych niemilitarnych nałożonych na region, ich związki i zakłady publiczne .

Artykuł 12

Zmieniony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 4 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

1. Prefekt w regionie pełni w dziedzinie obronności zwierzchnictwo nad wszystkimi szefami służb zdekoncentrowanych organów administracji cywilnej oraz nad delegatami lub korespondentami tych organów. Zakłady publiczne i inne państwowe instytucje publiczne informują komisarza o wszystkim co dotyczy spraw gospodarczo-obronnych w regionie.

2. Główny skarbnik departamentu jest stałym doradcą komisarza Republiki w regionie do spraw gospodarczych w dziedzinie obrony.

3. Prefekt w regionie lub, w razie jego nieobecności, główny skarbnik w regionie przewodniczy regionalnej komisji właściwej do spraw obrony o charakterze gospodarczym.”

Artykuł 13

Zmieniony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 5 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

Zmieniony ustawą nr 92-125 z 6 lutego 1992, art. 3 JOFR z 8 lutego 1992 r.

Tworzy się przy komisarzu Republiki w regionie regionalną służbę międzyresortową do spraw cywilnych i gospodarczych w sferze obrony i ochrony cywilnej, która umożliwi mu koordynowanie i kontrolę działań służb zdekoncentrowanych organów administracji cywilnej w departamencie, w tej dziedzinie. Cywilne organy administracji udzielają pomocy prefektowi w regionie wyznaczając funkcjonariuszy na warunkach określonych zarządzeniem międzyresortowym.

Ustawa nr 92-125 z 6 lutego 1992 r. art. 3: we wszystkich tekstach ustaw i rozporządzeń, termin „służby zewnętrzne” zamienia się na termin „służby zdekoncentrowane”.

KOMISARZE REPUBLIKI W STREFACH

Artykuł 14

1. Komisarz Republiki w regionie, w którym znajduje się siedziba strefy obrony nosi nazwę komisarza Republiki w strefie i wykonuje uprawnienia przewidziane w art. 23 wymienionego rozporządzenia z mocą ustawy z 7 stycznia 1959 r. Uprawnienia te mogą być przekazane delegatowi rządu mianowanemu na mocy rozporządzenia rady ministrów.

2. Komisarz Republiki w strefie przygotowuje niemilitarne środki obrony, w szczególności przygotowuje ogólne plany ochrony i plany pomocy.

W porozumieniu z organem wojskowym, czuwa, podczas tych przygotowań, nad spójnością i wzajemnym uzupełnianiem się cywilnych planów ochrony i wojskowych planów obrony.

Artykuł 15

Zmieniony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 5 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

Zmieniony ustawą nr 92-125 z 6 lutego 1992, art. 3 JOFR z 8 lutego 1992

Prefekt w strefie jest delegatem ministrów właściwych do spraw organów administracji cywilnej, w zakresie kompetencji w dziedzinie obrony określonych w tytule III wymienionego rozporządzenia z mocą ustawy z 7 stycznia 1959 r. W związku z delegacją, koordynują i kontrolują w strefie przygotowanie i użycie niemilitarnych środków obrony, w szczególności środków związanych z:

- „1. Zapobieganiem, ochroną i pomocą udzielaną ludności o w każdym czasie;
2. centralizacją, na tym szczeblu, wszelkiego rodzaju informacji mogących mieć wpływ na obronę;
3. zabezpieczeniem łączności radiowej na warunkach określonych rozporządzeniem międzyresortowym;
4. wykorzystaniem zasobów i użyciem infrastruktury;
5. zastosowaniem regionalnych środków informacji na potrzeby obrony.”

Kieruje działaniami podejmowanymi przez komisarzy Republiki w regionie i departamencie, jak również działaniami delegatów w strefie służb zdekoncentrowanych organów administracji cywilnej w odniesieniu do środków obrony o charakterze niemilitarnym.

Ustawa nr 92-125 z 6 lutego 1992 r. art. 3: we wszystkich tekstach ustaw i rozporządzeń, termin „służby zewnętrzne” zamienia się na termin „służby zdekoncentrowane”.

Artykuł 16

Komisarz Republiki w strefie kontroluje wykonywanie uprawnień wymienionych w art. 6 i 11 niniejszego dekretu, przez komisarzy Re-

publiki w regionie i departamencie, każdego w zakresie jego kompetencji.

Artykuł 17

Premier przewiduje, w drodze polecenia służbowego z upoważnieniem do podpisu udzielonym przez odpowiednich ministrów, rozszerzenie uprawnień komisarzy Republiki w strefie, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa na całości lub części terytorium.

Rozszerzenie uprawnień będzie obowiązywało na mocy decyzji premiera. Może dotyczyć następujących dziedzin:

zwierzchnictwa w każdej dziedzinie nad komisarzami Republiki w strefach.

Nadrzędnej kontroli i ogólnej koordynacji działań załóg, służb i zakładów lub cywilnych instytucji państwowych, z wyłączeniem instytucji sądownictwa administracyjnego.

Zwierzchnictwa nad środkami policji państwowej oraz środkami ochrony samorządów terytorialnych.

Rekwizycji wojskowej I, II i III kategorii.

Rekwizycji służb, osób i środków na warunkach przewidzianych w wymienionej ustawie z 11 lipca 1938 r. i rozporządzenia z mocą ustawą z 6 stycznia 1959 r.

Dysponowania, w zastosowaniu art. 26 wymienionej ustawy z 7 stycznia 1983 r., służbami gminnymi, departamentalnymi i regionalnymi należącymi do strefy obrony oraz ich związkami i zakładami publicznymi.

Artykuł 18

Zmieniony dekretem nr 2000-562 z 21 czerwca 2000 r., art. 1 JOFR z 24 czerwca 2000 r., wszedł w życie 1 lipca 2000 r.

Generalny inspektor do spraw finansów, którego okręg obejmuje główny ośrodek strefy jest doradcą komisarza Republiki w strefie do spraw ekonomicznych w zakresie obrony. Skarbnik generalny głównego ośrodka w strefie, z pomocą szefa międzyregionalnych służb

celnych, jest przedstawicielem służb podlegających ministrowi gospodarki, finansów i budżetu przy komisarzu Republiki w strefie.

Artykuł 19

Zmieniony dekretem nr 2000-562 z 21 czerwca 2000 r., art. 1 JOFR z 24 czerwca 2000 r., wszedł w życie 1 lipca 2000 r.

Prefekt strefy przewodniczy komitetowi obrony w strefie. W skład tej instytucji wchodzi generalny oficer strefy obrony, generał dowodzący siłami lądowymi, generał dowodzący siłami powietrznymi, generał dowodzący żandarmerią, admirał dowodzący siłami morskimi, w razie potrzeby, sekretarz generalny strefy obrony, właściwy inspektor policji narodowej, inspektor generalny do spraw finansów w strefie, prefekci regionów i departamentów w strefie.

Komitet obrony w strefie sporządza okresowe podsumowanie podjętych środków, prac będących w trakcie realizacji i działań, jakie należy przedsięwziąć.

Artykuł 20

Zmieniony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 9 JOFR z 19 lipca 1991 r., wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

1. Komisarz Republiki w strefie dysponuje sekretariatem generalnym w strefie obrony, podległy prefektowi lub podprefektowi, któremu może w związku z tym przekazać prawo do podpisu.

2. Sekretarz generalny strefy ma za zadanie:

I – przygotowywanie planów i odpowiednich środków.

II – gromadzenie i dostarczanie danych nie dotyczących spraw wojskowych niezbędnych do uzgodnionego opracowania planów obrony.

III – czuwanie nad przygotowaniem planów dotyczących mobilizacji, rozdziału zasobów i korzystania z infrastruktury przez właściwe organy administracji.

IV – centralizację wszelkiego rodzaju informacji w dziedzinie obrony.

V – zapewnienie sekretariatu komitetu obrony w strefie.

VI – kontrola wykonania decyzji komisarza Republiki w strefie.

3. Dowództwo wojskowe oraz organy administracji cywilnej służą pomocą komisarzowi Republiki w strefie przez wskazanie oficerów i funkcjonariuszy na warunkach określonych zarządzeniem międzyresortowym.

4. W porozumieniu z sekretarzem generalnym do spraw obrony narodowej, wysocy funkcjonariusze do spraw obrony ministerstwa spraw wewnętrznych, w zakresie obrony cywilnej, oraz ministerstwa gospodarki, finansów i budżetu, w zakresie gospodarczych spraw obronnych, koordynują działalność sekretarzy generalnych w strefie obrony. Wysocy funkcjonariusze do spraw obrony każdego ministerstwa przekazują prefektom strefy wszelkie zarządzenia resortowe wydane w związku z udziałem ich departamentu w działaniach w sferze obrony.

UPRAWNIENIA, KOMPETENCJE

Artykuł 21

Komisarz Republiki w strefie może delegować uprawnienia komisarzom Republiki w regionie wewnątrz jego okręgu.

KOMPETENCJE, UPRAWNIENIA

Artykuł 22

W razie chwilowego wakat lub nieobecności, komisarza Republiki w strefie zastępuje z mocy prawa komisarz Republiki w regionie, najwyższy rangą w strefie.

Artykuł 23

Niniejsze przepisy nie wykluczają uprawnień przyznanych komendantowi okręgu morskiego zgodnie z wymienionym dekretem nr 78-272 z 9 marca 1978 r.

UPRAWNIENIA KOMISARZY REPUBLIKI W STREFIE

Artykuł 24

Uchylony dekretem nr 91-665 z 14 lipca 1991 r., art. 10 JOFR z 19 lipca 1991 r., który wszedł w życie 1 sierpnia 1991 r.

Artykuł 25

Uchyła się:

Artykuły 4, 6 i 7 (ustęp pierwszy) dekretu nr 65-28 z 13 stycznia 1965 r., zmienionego dekretem nr 68-893 z 15 października 1968 r. w sprawie organizacji obrony cywilnej;

Artykuły 2, 4, 5, 5, 8 i 13 dekretu nr 67-897 z 12 października 1967 r., zmienionego dekretem nr 70-786 z 21 sierpnia 1970 r. i nr 78-36 z 7 stycznia 1978 r. w sprawie organizacji terytorialnej obrony.

Artykuł 26

Premier, minister gospodarki, finansów i budżetu, minister spraw wewnętrznych i decentralizacji, strażnik pieczęci, minister sprawiedliwości i minister obrony, są zobowiązani, każdy w zakresie swoich kompetencji, do wykonania niniejszego dekretu, który zostanie opublikowany w *Journal officiel de la République française*.

Dekret nr 86-1231 z 2 grudnia 1986 r. w sprawie operacyjnych ośrodków obrony

(Journal officiel de la République française z 3 grudnia 1986 r.)

Premier,

Na wniosek ministra stanu, ministra gospodarki, finansów i prywatyzacji, ministra obrony, ministra spraw wewnętrznych i ministra ds. departamentów i terytoriów zamorskich,

Uwzględniając rozporządzenie z mocą ustawy nr 59-147 z 7 stycznia 1959 r. o ogólnej organizacji obrony;

Uwzględniając dekret nr 62-729 z 29 czerwca 1962 r. o organizacji obrony w sferze gospodarki;

Uwzględniając dekret nr 65-28 z 13 stycznia 1965 r. o organizacji obrony cywilnej;

Uwzględniając dekret nr 67-897 z 12 października 1967 r. o organizacji terytorialnej obrony;

Uwzględniając dekret nr 73-235 z 1 marca 1973 r. o operacyjnej obronie terytorium;

Uwzględniając dekret nr 83-321 z 20 kwietnia 1983 r. o uprawnieniach komisarzy Republiki w sferze obrony niemilitarnej, zmieniony dekretem nr 85-1174 z 12 listopada 1985 r.

Artykuł 1

Prefekci, komisarze Republiki strefowi, regionalni i departamentalni dysponują operacyjnym centrum obrony w celu wykonywania uprawnień przyznanych im w zakresie obrony o charakterze nie militarnym w sytuacjach kryzysowych lub na czas wojny.

Decyzję o powołaniu tej instytucji podejmuje się na polecenie rządu lub, jeżeli okoliczności tego wymagają, decyzję podejmuje prefekt, właściwy komisarz Republiki.

Artykuł 2

Tworzy się operacyjne centrum obrony na każdym terytorialnym szczeblu obrony. Jednak na szczeblu departamentalnym, głównym ośrodku regionu, operacyjne centrum obrony pełni jednocześnie funkcje regionalne i departamentalne. Na szczeblu regionalnym, głównym ośrodku strefy, operacyjne centrum obrony w strefie obrony jest odrębne w stosunku do operacyjnego centrum obrony szczebla regionalnego i departamentalnego.

Operacyjne centrum obrony w zmniejszonym składzie może wyjątkowo powstać w głównym ośrodku dzielnicy, pod zwierzchnictwem podprefekta, zastępcy komisarza Republiki, na podstawie decyzji prefekta, komisarza Republiki w departamencie, w celu zapewnienia wykonania zadań określonych w art. 3 niniejszego dekretu, w sferze porządku publicznego i ochrony ludności, i w ramach kompetencji zainteresowanych dzielnic.

Artykuł 3

Operacyjne centrum obrony jest międzyresortową instytucją, której zadaniem jest:

- gromadzenie informacji i ich wykorzystanie;
- prowadzenie wykazów wykorzystania środków;
- monitorowanie sytuacji i przygotowanie decyzji prefekta, komisarza Republiki;
- monitorowanie wykonania decyzji prefekta, komisarza Republiki, w celu umożliwienia mu kontroli nad wykonaniem.

Instytucją kieruje:

- na szczeblu strefy, sekretarz generalny strefy obrony;
- na szczeblu regionu i departamentu funkcjonariusz wskazany przez prefekta, komisarza Republiki.

Jeżeli wykorzystywane są środki obrony operacyjnej terytorium, a dowództwo wojskowe, na mocy decyzji rządu, jest odpowiedzialne za porządek publiczny i koordynację środków obrony cywilnej i wojskowych środków obrony, właściwi prefekci, komisarze Republiki, aktywują niezwłocznie jedno lub kilka operacyjnych centrów obrony,

które im podlegają. Czuwają nad zaspokojeniem w pierwszej kolejności potrzeb dowództwa wojskowego.

Artykuł 4

W skład operacyjnego centrum obrony wchodzi:

- jednostka „Porządek publiczny”, której zadaniem jest zapewnienie porządku publicznego, wykonywanie ogólnych planów ochrony, realizacja planu ruchu drogowego oraz monitorowanie planów obrony;

- jednostka „Ochrona ludności”, której zadaniem jest pomoc doraźna i zakwaterowanie ludności cywilnej, zamieszkałej lub będącej przejazdem w miejscu zdarzenia, jak również organizacji służb sanitarnych;

- jednostka „gospodarcza”, mająca za zadanie zarządzanie i udział środków oraz realizację planów w zakresie transportu.

Grupa koordynująca, w skład której wchodzi szef operacyjnego centrum obrony i szefowie jednostek, ma za zadanie wspomaganie prefekta, komisarza Republiki przy podejmowaniu decyzji.

Artykuł 5

Jednostki centrum operacyjnego składają się z funkcjonariuszy zainteresowanych organów administracji centralnej państwa oraz funkcjonariuszy żandarmerii. W pierwszej kolejności jednostki te tworzy się z udziałem personelu sekretariatów generalnych w strefie i departamentalnych i regionalnych międzyresortowych służb obronnych ds. cywilnych i gospodarczych oraz ochrony cywilnej.

Poza jednostkami wymienionymi w art. 4, operacyjne centrum obrony składa się z:

- jednostki wojskowej, w skład której wchodzi oddziały łączności wojskowych sztabów generalnych i żandarmerii, mającej za zadanie przekazywanie informacji prefektowi, komisarzowi Republiki od sztabów wojskowych i przekazywanie dowództwu wojskowemu wszelkich informacji zebranych przez operacyjne centrum obrony od organów administracji cywilnej, dotyczących rozwoju sytuacji, po-

trzeb sił zbrojnych, jak również dotyczących środków wojskowych wykorzystanych do realizacji generalnych planów ochrony lub planów obrony;

- jednostki „Telekomunikacja” mającej za zadanie monitorowanie funkcjonowania sieci transmisyjnej i proponowanie, w razie potrzeby, rozwiązań zastępczych i podjęcia środków wspomagających sieć.

Artykuł 6

Przepisy niniejszego dekretu mają zastosowanie do terytoriów zamorskich.

Artykuł 8

Minister Stanu, minister gospodarki, finansów i prywatyzacji, minister obrony, minister spraw wewnętrznych i minister ds. departamentów i terytoriów zamorskich mają za zadanie, każdy w zakresie swoich kompetencji, wykonanie niniejszego dekretu, który zostanie opublikowany w *Journal officiel de la République française*.

JACQUES CHIRAC

W imieniu Premiera:

Minister spraw wewnętrznych,
CHARLES PASQUA

Minister Stanu, minister gospodarki, finansów i prywatyzacji,
EDOUARD BALLADUR

Minister obrony,
ANDRE GIRAUD

Minister ds. departamentów i terytoriów zamorskich,
BERNARD PONS

**Ustawa nr 87-565 z 22 lipca 1987 r. w sprawie
organizacji bezpieczeństwa cywilnego,
ochrony lasów przed pożarami
i przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom**

(Journal officiel de la République française z 23 lipca 1987 r.)

Zgromadzenie Narodowe i Senat uchwałyły,
Prezydent Republiki promulguje ustawę w następującym brzmieniu,

Tytuł I

ORGANIZACJA BEZPIECZEŃSTWA CYWILNEGO

Artykuł 1

Bezpieczeństwo cywilne ma na celu zapobieganie wszelkiego rodzaju zagrożeniom oraz ochronę osób, mienia i środowiska przed wypadkami, klęskami żywiołowymi i katastrofami.

Przygotowanie środków ochrony oraz zastosowanie środków w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom i katastrofom jest zapewnione na warunkach przewidzianych w niniejszym tytule. Warunki te są określone w ramach planów organizacji pomocy zwanych Planami Orsec i w ramach doraźnych planów ratowniczych.

Rozdział I

Przygotowanie i organizacja pomocy

Artykuł 2

Plany Orsec zawierają listę środków publicznych i prywatnych dostępnych w razie wystąpienia katastrofy oraz określają warunki ich użycia przez organy właściwe ds. kierowania pomocą.

Plany te zawierają, w zależności od rodzaju i wagi środków przewidzianych do użycia:

1. Krajowy plan Orsec sporządzony na warunkach przewidzianych w art. 6;

2. strefowe Plany Orsec, dla każdej ze stref obronnych określonych w art. 23 rozporządzenia z mocą ustawy nr 59-147 z 7 stycznia 1959 r. w sprawie ogólnej organizacji obrony, na warunkach przewidzianych w art. 7 i 8 niniejszej ustawy;

3. Departamentalne plany Orsec sporządzone na warunkach przewidzianych w art. 9.

Artykuł 3

Doraźne plany przewidują środki, które należy przedsięwziąć i środki pomocy, których należy użyć dla przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom lub zagrożeniom związanym z istnieniem lub funkcjonowaniem określonych urządzeń lub obiektów budowlanych.

Plany doraźne zawierają:

1. plany interwencyjne określone w art. 4;
2. Plany niesienia pomocy dużej liczbie ofiar;
3. specjalistyczne plany doraźne związane z określonym zagrożeniem.

Plany doraźne sporządza się na warunkach przewidzianych w dekrete wydanym po zasięgnięciu opinii Rady Stanu.

Realizacja planu doraźnego nie stanowi przeszkody dla rozpoczęcia realizacji planu Orsec, jeżeli okoliczności tego wymagają.

Artykuł 4

Plany interwencyjne przygotowane przez przedstawiciela państwa w departamencie, po zasięgnięciu opinii merów i zainteresowanego użytkownika, określają środki, jakie należy użyć w sąsiedztwie urządzeń lub obiektów budowlanych, których cechy charakterystyczne określa dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu, wskazany

w art. 3. Przewidziane są w szczególności środki, które podejmuje użytkownik, pod kontrolą policji.

(Rozporządzenie z mocą ustawy z 11 kwietnia 2001 r., art. 10)

„Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu przewidziany w art. 3 określa kategorie urządzeń i obiektów, dla których projekt planu interwencji stanowi przedmiot konsultacji opinii publicznej i określa warunki tej konsultacji. Określa również warunki podania do wiadomości publicznej informacji o środkach przewidzianych w ustępie pierwszym.”

Artykuł 5

Kierowanie działaniami doraźnymi należy do właściwego organu policji zgodnie z przepisami art. L. 131-1 i L. 131-13 kodeksu gmin, z zastrzeżeniem przepisów przewidzianych w następujących ustępach.

W razie rozpoczęcia realizacji planu Orsec lub planu doraźnego, działania doraźne podejmowane są, w każdym departamencie, pod kierunkiem przedstawiciela państwa w departamencie.

Jeżeli działania są podejmowane na terytorium kilku departamentów, niezależnie od tego czy nastąpiło rozpoczęcie realizacji planu Orsec lub planu doraźnego, Premier może zlecić kierownictwo nad całością działań doraźnych przedstawicielowi państwa w jednym z tych departamentów.

Działaniami doraźnymi na morzu kieruje prefekt okręgu morskiego.

Artykuł 6

Minister właściwy ds. bezpieczeństwa cywilnego przygotowuje środki ochronne i koordynuje działania mające na celu wykorzystanie środków pomocy państwa, samorządów terytorialnych i zakładów publicznych na terytorium całego państwa.

Jeżeli sytuacja tego wymaga, przyznaje środki publiczne i prywatne niezbędne organom kierującym działaniami doraźnymi.

Premier ogłasza rozpoczęcie realizacji krajowego planu Orsec.

Artykuł 7

Przedstawiciel państwa w departamencie, w którym znajduje się siedziba strefy obronnej przygotowuje środki ochronne i koordynuje działania doraźne w strefie obronnej.

Po zasięgnięciu opinii przewodniczącego komisji administracyjnej służby przeciwpożarowej i pomocy zagrożonych departamentów, przedstawiciel państwa w departamencie sporządza plan szkolenia personelu i przygotowania działań doraźnych.

Jeżeli okoliczności tego wymagają, przyznaje środki publiczne i prywatne organom kierującym działaniami doraźnymi. Ogłasza rozpoczęcie realizacji strefowego planu Orsec.

Artykuł 8

Jeżeli kilka departamentów jest szczególnie zagrożonych, uprawnienia przyznane na podstawie art. 7 przedstawicielowi państwa w departamencie, w którym znajduje się siedziba strefy, Premier może powierzyć, w całości lub części, przedstawicielowi państwa w jednym z regionów, w których znajduje się jeden lub kilka departamentów zagrożonych.

Artykuł 9

Przedstawiciel państwa w departamencie przygotowuje środki ochronne i koordynuje działania mające na celu wykorzystanie pomocy publicznej w departamencie.

Zabezpiecza użycie środków pomocy publicznej i prywatnej i, jeżeli okoliczności tego wymagają, ogłasza rozpoczęcie realizacji departamentalnego planu Orsec.

Artykuł 10

W celu wykonania powierzonych im zadań na podstawie art. 4 i art. 6-9, właściwe organy państwa, mogą przystąpić do rekwirowania środków prywatnych niezbędnych do udzielania pomocy.

Artykuł 11

Gmina, na rzecz której dokonano rekwizycji jest zobowiązana do wypłacenia, w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku, właściwej osobie lub, w razie jej śmierci, osobom uprawnionym, prowizji w wysokości odpowiadającej poniesionym stratom w związku z rekwizycją.

Gmina jest zobowiązana do zaproponowania poszkodowanemu lub, w razie jego śmierci, osobom upoważnionym, odszkodowania w ciągu trzech miesięcy od dnia otrzymania od poszkodowanego dowodów powstania szkody. Przepis ten ma zastosowanie w przypadku powiększenia szkody.

Odwołania od wyraźnych lub dorozumianych decyzji podjętych przez gminy w odpowiedzi na wnioski przewidziane w poprzednich ustępach przekazuje się do właściwego sądu administracyjnego. Prezes sądu lub członek sądu w tym celu oddelegowany wydaje orzeczenie w ciągu piętnastu dni.

Przepisy sekcji V-1 rozdziału II tytułu II księgi I kodeksu pracy mają zastosowanie do relacji między pracownikiem poszkodowanym w związku z naruszeniem praw osobistych, a jego pracodawcą.

Artykuł 12

Zobowiązania, którym podlegają osoby posiadające środki publikacji i rozpowszechniania informacji są określone w przewidzianych dekretem przepisach o ogłoszeniu informacji o krajowym stanie pogotowia.

Artykuł 13

Wydatki bezpośrednio przeznaczone na działania podjęte przez Państwo, samorządy terytorialne i zakłady publiczne, oraz wydatki poniesione przez osoby prywatne, podlegają zwrotowi przez osobę prawną prawa publicznego, która skorzystała z pomocy.

Niniejsze przepisy nie stanowią przeszkody dla stosowania szczególnych przepisów w sprawie obciążenia wydatkami poniesionymi

przez służby przeciwpożarowe i ratunkowych w ramach departamentu.

Jednak, na wypadek ogłoszenia rozpoczęcia realizacji planu Orsec, wydatki poniesione przez państwo i jego zakłady publiczne lub przez samorządy terytorialne i ich zakłady publiczne w tej samej strefie obronnej lub, w razie zastosowania art. 8, w tym samym regionie lub grupie departamentów zagrożonych, nie podlegają zwrotowi, chyba że ustalono szczególne warunki rozdziału tych wydatków w ramach umowy lub instytucji międzydepartamentalnej.

W wypadku, gdy środki publiczne przeznaczone na pomoc zostają użyte przez rząd na rzecz obcego państwa, wydatki poniesione w trybie wyjątkowym przez samorządy terytorialne i przez zakłady publiczne obciążają państwo.

Artykuł 14

(Ustawa nr 88-13 z 5 stycznia 1988)

I – Uchyla się artykuł 101 ustawy nr 82-213 o prawach i wolnościach gmin, departamentów i regionów.

II – Artykuł 96 ustawy nr 85-30 z 9 stycznia 1985 r. o rozwoju i ochronie terenów górskich otrzymuje następujące brzmienie :

„Artykuł 96 – Jeżeli, w celu użycia ratowniczej służby publicznej, działania ratownicze w terenach górskich wymagają prowadzenia określonej grupy działań dużej wagi, przedstawiciel państwa w departamencie może rozpocząć realizację planu doraźnego, zgodnie z art. 3 ustawy nr 87-565 z 22 lipca 1987 r. o organizacji bezpieczeństwa cywilnego, ochronie lasów przed pożarami i przeciwdziałaniu nadzwyczajnym zagrożeniom.”

III – W celu wykonywania swoich uprawnień, w szczególności zgodnie z par. III art. 34 ustawy nr 82-213 z 2 marca 1982 r., przedstawiciel państwa w departamencie otrzymuje do swojej dyspozycji bezterminowo laboratorium służb weterynaryjnych w departamencie, w razie poważnego zagrożenia zdrowia publicznego.

Rozdział II

Przepisy dotyczące służb przeciwpożarowych i ratowniczych

Artykuł 15

(Uchylony na podstawie ustawy nr 96-369 z 3 maja 1996, art. 51)

Artykuł 16

(Uchylony na podstawie ustawy nr 96-369 z 3 maja 1996, art. 51)

Artykuł 17

(Uchylony na podstawie ustawy nr 96-369 z 3 maja 1996, art. 51)

Artykuł 18

Par. I art. 51 ustawy nr 84-594 z 12 lipca 1984 r. o szkoleniu terytorialnej służby publicznej i uzupełniająca ustawę nr 84-53 z 26 stycznia 1984 r. o statusie terytorialnej służby publicznej otrzymuje następujące brzmienie:

„I – Organizacja departamentalnych służb przeciwpożarowych i ratowniczych oraz oddziałów straży pożarnej gminnych, międzygminnych i departamentalnych określa dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu.”

Artykuł 19

Niezawodowi strażacy, którzy zarazili się chorobami zakaźnymi lub odnieśli rany w czasie pełnienia służby na warunkach przewidzianych w art. L.354-1 – L. 354-11 Kodeksu gmin korzystają z zatrudnienia na stanowiskach dla nich zastrzeżonych w zastosowaniu art. L. 393 kodeksu inwalidzkich rent wojskowych i ofiar wojny.

Artykuł 19-1

Strażacy niezawodowi ze służb departamentalnych, którzy odnieśli rany lub zarazili się chorobą w czasie pełnienia służby, mają prawo

do zasiłków, rent i innych świadczeń przewidzianych w art. L.354-2 – L.354-13 kodeksu gmin.

(Ustawa nr 90-1067 z 28 listopada 1990 r., art. 16)

„Świadczenia te obciążają departamentalne służby przeciwpożarowe i ratownicze.

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki wypłaty odszkodowania.”

Artykuł 20

Są elewami-komisarzami policji w dniu 12 września 1985 r. inspektorzy okręgowi i komendanci policji krajowej, którzy figurowali na liście zatwierdzonej przez ministra spraw wewnętrznych i decentralizacji w dniu 12 września 1985 r.

Są prawomocne czynności wykonywane przez tych funkcjonariuszy w charakterze elewów-komisarzy lub komisarzy stażystów przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Tytuł II

OCHRONA LASU PRZED POŻAREM I PRZECIWDZIAŁANIE NADZWYCZAJNYM ZAGROŻENIOM

Rozdział I

Informacja

Artykuł 21

Skodyfikowany w art. 124-2 kodeksu ochrony środowiska

Obywatele mają prawo do informacji na temat nadzwyczajnych zagrożeń, na jakie są narażeni w niektórych strefach na terytorium państwa i na temat podejmowanych środków ochrony. Prawo to odnosi się do zagrożeń technologicznych i spodziewanych zagrożeń naturalnych.

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki wykonywania tego prawa. Określa w szczególności warunki, na jakich informacja o środkach ochrony jest podana do wiadomości publicznej jak również kategorie lokali, w których rozplakatowane są informacje.

Użytkownik jest obowiązany uczestniczyć w powszechnej informacji publicznej na temat środków podjętych w sąsiedztwie urzędzeń i obiektów budowlanych będących przedmiotem planu interwencyjnego.

Rozdział II

Zaprzestanie urbanizacji

Artykuł 22

I – W ostatnim zdaniu art. L. 110 kodeksu urbanistycznego, po słowach: „środowisk naturalnych i krajobrazów”, wprowadza się słowa: „jak również bezpieczeństwo i zdrowie publiczne”.

II – W pierwszym ustępie art. L. 121-10 tego samego kodeksu, po słowach: „miejsca i krajobrazy”, wprowadza się słowa: „przeciwdziałanie spodziewanym zagrożeniom naturalnym i technologicznym”.

III – Pierwszy ustęp art. L. 122-1 tego samego kodeksu uzupełnia się następującym zdaniem: „biorą pod uwagę istnienie spodziewanych zagrożeń naturalnych i zagrożeń technologicznych.”

IV – Ustęp trzeci (pkt 1) art. 123-1 tego samego kodeksu otrzymuje następujące brzmienie:

„1. Wytyczenie stref miejskich lub przeznaczonych do urbanizacji, z uwzględnieniem w szczególności wartości rolnej gruntów, struktury agrarnej, gruntów pod uprawy lepszej jakości, istnienia spodziewanych zagrożeń naturalnych i technologicznych, istnienia specjalnych urzędzeń oraz określenie stref zagospodarowania gruntów zgodnie z podstawowym ich przeznaczeniem lub charakterem prowadzonej działalności;”

Artykuł 23

Po art. 7 ustawy nr 76-663 z 19 lipca 1976 r. o urządzeniach zagrożających środowisku, art. 7-1 – 7-4 w następującym brzmieniu;

„Art. 7-1 – Jeżeli wniosek dotyczy pozwolenia na instalację w nowym miejscu urządzenia powodującego poważne zagrożenie, w związku z niebezpieczeństwem eksplozji lub ulatniania się szkodliwych substancji dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności zamieszkałej w sąsiedztwie oraz dla środowiska, można ustanowić służebności użyteczności publicznej dotyczące użytkowania gruntów, jak również wykonania robót, na które wymagane jest pozwolenie na budowę.

Służebności te dotyczą, w razie potrzeby:

- ograniczenia lub pozbawienia prawa wznoszenia budynków lub obiektów budowlanych i zagospodarowywania terenów dla celów campingowych lub karawaningowych;

- uzależnienie zezwoleń na budowę od przestrzegania przepisów technicznych mających na celu ograniczenie zagrożenia eksplozją lub dotyczących izolacji budynków ze względu na toksyczne emisje;

- ograniczenia stanu zatrudnienia w jednostkach przemysłowych i handlowych powstałych w późniejszym czasie.

Uwzględniają one charakter i intensywność występujących zagrożeń i mogą być, w tej samej okolicy, zastosowane w różny sposób, w zależności od strefy. Nie mogą zmuszać do rozbiórki lub do porzucenia istniejących budynków wzniesionych zgodnie z przepisami ustaw i rozporządzeń obowiązującymi przed utworzeniem służebności.

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu i Wyższej Rady ds. urządzeń stanowiących zagrożenie, określa listę kategorii i progi możliwości urządzeń, w pobliżu których mogą być ustanowione służebności.”

Art. 7-2 – Utworzenie służebności użyteczności publicznej wewnątrz obwodu wytyczonego wokół urządzeń, następuje bądź wniosek osoby ubiegającej się o pozwolenie lub mera gminy implementacji, bądź z inicjatywy przedstawiciela państwa w departamencie. Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki

wytyczenia obwodu uwzględniające w szczególności urządzenia zabezpieczające instalację oraz cechy charakterystyczne miejsca.

Projekt określający służebności i ich obwód podlega konsultacji publicznej, zgodnie z przepisami ustawy nr 83-630 z 12 lipca 1983 r. o demokratyzacji konsultacji publicznych i o ochronie środowiska, oraz zaopiniowaniu przez rady municypalne gmin, w których wytyczono służebności.

Jeżeli komisarz ds. konsultacji wydał pozytywną opinię, służebności oraz wytyczony obwód są zatwierdzone przez władze właściwe dla wydania zezwolenia na zainstalowanie urządzenia, o ile rada lub rady municypalne wydały pozytywną opinię lub uznano, że taką wydały, w związku z brakiem odpowiedzi w ciągu piętnastu dni od daty zamknięcia rejestru konsultacji, i jeżeli osoba ubiegająca się o pozwolenie nie zgłosiła sprzeciwu. W przeciwnym razie, służebności są zatwierdzone na mocy dekretu wydanego po zasięgnięciu opinii Rady Stanu.”

„Art. 7-3 – Służebności zostają włączone do gminnego planu zagospodarowania gruntów na warunkach przewidzianych w art. L. 126-1 kodeksu urbanistyki”.

„Art. 7-4 – Jeżeli ustanowienie służebności przewidzianych w art. 7-1 powoduje bezpośrednią niewątpliwą szkodę materialną, właściciele, posiadacze praw rzeczowych lub osoby uprawnione mają prawo do odszkodowania.

Wniosek o odszkodowanie winien być skierowany do użytkownika urządzenia w ciągu trzech lat od dnia przekazania decyzji o ustanowieniu służebności. W braku polubownej zgody, odszkodowanie jest ustanawiane sądownie przez sędziego ds. wywłaszczeń.

Szkodę szacuje się w dniu wydania decyzji w pierwszej instancji. Bierze się pod uwagę jedynie użytkowanie nieruchomości i prawa na nieruchomości ustanowione jeden rok przed rozpoczęciem konsultacji publicznej przewidzianej w art. 7-2. Ewentualnej kwalifikacji terenu pod budowę dokonuje się zgodnie z przepisami art. L. 13-15 kodeksu wywłaszczeń z przyczyn ustanowienia użyteczności publicznej.

Sędzia ogranicza lub nie przyznaje odszkodowania jeżeli nabycie praw do terenu miało na celu otrzymanie odszkodowania, niezależnie od daty lub miejsca lub każdej innej zaistniałej okoliczności.

Wpłata odszkodowania obciąża użytkownika urządzenia.”

Artykuł 24

Zmiany w kodeksie urbanistyki (Pominięto).

Artykuł 25

Zmiany w ustawie nr 76-663 (Pominięto).

Artykuł 26

Artykuł L. 123-7-1 kodeksu urbanistyki otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 123-7-1 – Jeżeli do planu zagospodarowania gruntów winny być wprowadzone poprawki lub zmiany w celu jego dostosowania do nowych przepisów w zastosowaniu art. L. 111-1-1 lub do kierunków wytyczonych przez plan główny lub plan sektorowy, zatwierdzony lub przyjęty po zatwierdzeniu planu lub w celu realizacji nowego zamierzenia w interesie ogółu, przedstawiciel państwa informuje gminę lub zakład publiczny współpracy międzygminnej.

W terminie jednego miesiąca, gmina lub zakład publiczny informuje przedstawiciela państwa o tym, czy zamierza wprowadzić niezbędną poprawkę lub zmianę. W przypadku negatywnej odpowiedzi lub jej braku w tym terminie, przedstawiciel państwa może wprowadzić poprawki lub zmiany do planu i je zatwierdzić, po uzyskaniu opinii rady municypalnej i organu stanowiącego zakładu publicznego oraz konsultacji opinii publicznej. Podobny tryb może być zastosowany, jeżeli zamierzenie gminy lub zakładu publicznego wprowadzenia poprawek lub zmian nie jest zatwierdzone odpowiednią uchwałą, w terminie sześciu miesięcy od daty początkowego poinformowania przez przedstawiciela państwa.

Jeżeli plan zagospodarowania gruntów został podany do wiadomości publicznej, przedstawiciel państwa może wezwać mera lub kierownika zakładu publicznego współpracy międzygminnej do podania do publicznej wiadomości nowe dyspozycje planu w celu realizacji nowego zamierzenia w interesie ogółu. Jeżeli dyspozycje te nie zostały podane do wiadomości publicznej w terminie trzech miesięcy od daty złożenia wniosku przez mera lub kierownika zakładu publicznego, po zasięgnięciu opinii rady municypalnej lub organu stanowiącego zakład publicznego, przedstawiciel państwa może zastąpić właściwy organ i podać je do wiadomości publicznej.”

Artykuł 27

Wprowadza się do rozdziału V tytułu I księgi III kodeksu urbanistyki, art. L. 315-9 (pominięto).

Rozdział III

Ochrona przeciwpożarowa lasów

Artykuł 28

Do artykułu L. 321-6 kodeksu leśnego dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„Uznanie użyteczności publicznej oznacza zezwolenie na dokonanie niezbędnego karczowania w celu wykonania robót związanych z uznaniem użyteczności publicznej. Uznanie użyteczności publicznej powoduje deklasyfikację obszarów leśnych zaklasyfikowanych jako obszary chronione lub przeznaczone do zalesienia, w zastosowanie art. L. 130-1 kodeksu urbanistyki.”

Artykuł 29

Art. L. 321-11 kodeksu leśnego otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. L. 321-11 – W obwodach, w których uznano prace użyteczności publicznej, zgodnie z procedurą przewidzianą w art. L. 321-6, i jako ich uzupełnienie, organy administracji mogą, w formie i na wa-

runkach przewidzianych w par. II art. 39 kodeksu rolnego, wezwać właścicieli lub, w razie potrzeby, osoby posiadające prawo do użytkowania gruntów zalesionych lub pokrytych roślinnością krzaczastą, do ich zagospodarowania rolnego lub pasterskiego, w strefach, w których uznano użyteczność publiczną lub stwierdzono celowość jej wprowadzenia.

Mają zastosowanie ostatni ustęp par. I, par. II i III art. 40 kodeksu rolnego i art. 40-1 i 44 tego kodeksu. Właściciel może, w odstępstwie od przepisów ustępu 3 par. II art. 40, oddać w użytkowanie grunty, których dotyczy wezwanie, na podstawie wieloletniej umowy na wypas przewidzianej w art. 13 ustawy nr 72-12 z 3 stycznia 1972 r. o zagospodarowywaniu pasterskim gruntów w regionach górskich. Jeżeli grunty podlegają przepisom leśnym, koncesja na wypas jest przyznawana na warunkach przewidzianych w art. L. 146-1 niniejszego kodeksu.

W odstępstwie od tych przepisów, par. IV art. 1509 kodeksu podatkowego oraz art. 16 ustawy nr 80-502 z 4 lipca 1980 r. o kierunkach rozwoju rolnictwa, nie mają zastosowania do gruntów zalesionych w dniu doręczenia wezwania przewidzianego w niniejszym artykule.

Na wniosek zainteresowanych właścicieli, przedstawiciel państwa w departamencie unieważnia decyzję o wezwaniu przewidzianym w pierwszym ustępie niniejszego artykułu, o ile stwierdzi, że zagospodarowanie rolne lub pasterskie przynosi powtarzające się szkody dla drzewostanu leśnego powstające po pracach lub dla sąsiednich gruntów leśnych.

Organ administracji może, po zasięgnięciu opinii zainteresowanych departamentów, określić rodzaje upraw, które można stosować na terenach znajdujących się w wyznaczonych obwodach; dla zachęty do prowadzenia niektórych upraw przyznaje się specjalne środki finansowe. Należy przyznać pierwszeństwo dla realizacji sieci obsługi wodnej tych gruntów.”.

Artykuł 30

Zmiana w kodeksie leśnym (Pominięto).

Artykuł 31

Zmiany w kodeksie rolnym (Pominięto).

Artykuł 32

Dodaje się w art. L. 322-4 kodeksu leśnego drugi akapit w następującym brzmieniu:

„Wydatki związane z pracami, których wykonanie jest zlecone z urzędu przez mera mogą być finansowane przez departament, związki jednostek samorządu terytorialnego lub związki mieszane. W tym wypadku, wydaje się dokument na podstawie którego pobiera się od zainteresowanych właścicieli, kwoty odpowiadające zatwierdzonemu zestawieniu kosztów podjętych prac.”.

Artykuł 33

Zmiany w kodeksie leśnym (Pominięto)

Artykuł 34

W rozdziale II tytułu II księgi III kodeksu leśnego, po art. L. 322-9, dodaje się art. L. 322-9-1 w następującym brzmieniu:

„Art. L. 322-9-1 – I – W razie wszczęcia ścigania w związku z niewykonaniem zobowiązania, przewidzianego w art. L. 322-3, do usunięcia krzewów lub do utrzymania terenu w stanie oczyszczonym z zarośli, sąd, po uznaniu podejrzanego winnym, może postanowić o odroczeniu orzeczenia o karze za wykroczenie i nakazu przestrzegania przepisów.

Przedłuża termin przeznaczony na wykonanie koniecznych prac. Oprócz nakazu, stosuje przymus pieniężny, którego wysokość nie może być niższa niż 200 fr. i wyższa niż 500 fr. dziennie za jeden hektar gruntu podlegającego obowiązkowemu oczyszczeniu z zarośli.

Sąd określa również maksymalny czas, w którym stosowany jest przymus pieniężny.

Odroczenie jest jednorazowe; niestawiennictwo w sądzie nie powoduje wstrzymania odroczenia. Sąd może zarządzić tymczasową egzekucję postanowienia o odroczeniu z nakazem.

II – Na posiedzeniu w sprawie odroczenia, jeżeli prace objęte nakazem zostały wykonane w wyznaczonym terminie, sąd może zwolnić obwinionego z kary, bądź orzec kary przewidziane w ustawie.

Jeżeli prace zostały wykonane z opóźnieniem lub nie zostały wykonane, sąd uchyla przymus pieniężny i orzeka o karach.

Orzeczenie o karze następuje w terminie ustalonym przez sąd, z uwzględnieniem terminu przydzielonego na wykonanie prac.

III. Wysokość przymusu pieniężnego ustalona w postanowieniu o odroczeniu nie może ulec zmianie.

W celu obliczenia kwoty przymusu pieniężnego, sąd ocenia niewykonanie zobowiązania, opóźnienie wykonania prac, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, zaistnienia zdarzeń niezależnych od obwinionego.

Kwotę przymusu pieniężnego pobiera księgowy skarbu państwa jak w przypadku sprawy karnej, na podstawie odpisu orzeczenia sądu. Kwota wpływa do budżetu gminy miejsca popełnienia wykroczenia i zostaje przeznaczona na finansowanie obowiązkowych prac wycinań zarośli wykonywanych z urzędu w zastosowaniu art. L. 322-4. Przymus pieniężny nie powoduje zastosowania przymusu osobistego.”.

Artykuł 35

Wprowadza się po art. 2-6 kodeksu postępowania karnego, art. 2-7 w następującym brzmieniu :

„Art. 2-7 – W wypadku wszczęcia dochodzenia karnego w związku z umyślnym podpaleniem lasu, landów, krzewów, zarośli, plantacji i terenów zalesianych, osoby prawne prawa publicznego mogą wystą-

pić jako powód cywilny w sądzie w celu uzyskania, od skazanego, zwrotu kosztów poniesionych w związku z walką z pożarem.”.

Artykuł 36

Zmiany do kodeksu karnego (pominięto).

Artykuł 37

Wprowadza się, po art. 437 kodeksu karnego, art. 437-1 w następującym brzmieniu:

„Art. 437-1 – W wypadku orzeczenia o skazaniu wydanego zgodnie z art. 435 i 437 niniejszego kodeksu, sąd może zarządzić opublikowanie, na koszt skazanego, orzeczenia w całości lub we fragmentach lub opublikowanie informacji, której brzmienie sam określa, zawierającej uzasadnienie i treść orzeczenia, w jednym lub kilku dziennikach, które wskaże.”.

Artykuł 38

I – Art. L. 351-9 i art. L. 351-10 kodeksu leśnego otrzymują następujące brzmienie:

„Art. L. 351-9 – Art. 529 - 529-2 i art. 530 - 530-2 kodeksu postępowania karnego mają zastosowanie do wykroczeń należących do czterech pierwszych klas i dotyczą lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia; wykroczenia te są zwalczanych w niniejszym kodeksie, w zakresie ochrony przeciwpożarowej i wprowadzania pojazdów oraz w kodeksie karnym, w zakresie składowania lub wyrzucania substancji szkodliwych, śmieci i odpadów, i podlegają wyłącznie karze grzywny.”

„Art. L. 351-10 – Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa wysokość kar ryczałtowych i podwyższonych kar ryczałtowych oraz określa warunki stosowania art. L. 351-9.”

II – Uchyla się art. L. 351-11 tego kodeksu.

Artykuł 39

Zmiany w kodeksie leśnym (pominięto).

Artykuł 40

Przepisy art. L. 351-9 i L. 351-10 oraz art. L. 153-2 ust. 2 kodeksu leśnego wchodzi w życie pierwszego dnia siódmego miesiąca po opublikowaniu niniejszej ustawy.

Rozdział IV

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

Artykuł 40-1

Skodyfikowany jako art. L. 562-1 kodeksu ochrony środowiska (wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)

Państwo przygotowuje i realizuje plany dotyczące przeciwdziałania spodziewanym naturalnym zagrożeniom takim jak powódzie, ruchy tektoniczne, lawiny, pożary lasów, wstrząsy sejsmiczne, erupcje wulkaniczne, nawałnice lub cyklony. Plany te mają na celu, w zależności od potrzeb:

1. wytyczenie stref zagrożonych z uwzględnieniem charakteru i intensywności istniejącego zagrożenia, wprowadzenie zakazu wznoszenia wszelkich budynków, budowli, zagospodarowywania i eksploatacji rolnej, leśnej, rzemieślniczej, handlowej i przemysłowej lub, w wypadku gdy są one dozwolone, określenie warunków, na jakich powinny być realizowane, użytkowane lub eksploatowane;

2. wytyczenie stref, które nie są bezpośrednio zagrożone, w których budynki, budowle, zagospodarowywanie lub eksploatacja rolna, leśna, rzemieślnicza, handlowa lub przemysłowa mogłyby zwiększyć zagrożenie lub spowodować nowe zagrożenia, wprowadzenie środków zakazu lub przepisów zgodnie z pierwszym punktem niniejszego artykułu;

3. określenie środków zapobiegania i ochrony, które podejmują, w strefach wymienionych w punktach 1 i 2 niniejszego artykułu,

podmioty prawne prawa publicznego w ramach ich kompetencji, jak również osoby prywatne;

4. określenie w strefach wymienionych w punktach 1 i 2 niniejszego artykułu, środków w zakresie zagospodarowania, użytkowania lub eksploatacji budynków, budowli lub terenów uprawnych istniejących w dniu zatwierdzenia planu, które są obowiązani podjąć właściciele lub użytkownicy.

Zastosowanie środków przewidzianych w punktach 3 i 4 niniejszego artykułu może być obowiązkowe w zależności od charakteru i intensywności zagrożenia występującego w ciągu pięciu lat, przy czym okres ten może być, w wyjątkowych wypadkach, skrócony. Jeżeli środki nie zostaną zastosowane w wyznaczonym terminie, przedstawiciel państwa w departamencie może, po bezskutecznym wezwaniu do wykonania, zarządzić zastosowanie tych środków na koszt właściciela, rolnika lub użytkownika.

Środki prewencji przewidziane w punktach 3 i 4 niniejszego artykułu, dotyczące gruntów zalesionych, o ile dotyczą zasad zarządzania i eksploatacji leśnej lub realizacji prac prewencyjnych dotyczących terenów zalesionych, które wykonuje właściciel i użytkownik gospodarstwa leśnego, podmiot prawa publicznego lub osoba prywatna, są podejmowane zgodnie z przepisami tytułu II księgi III i księgi IV kodeksu leśnego.

Prace prewencyjne nałożone, w zastosowaniu punktu 4, na właścicieli i użytkowników budynków lub gospodarstw zgodnie z przepisami kodeksu urbanistyki przed zatwierdzeniem planu mogą dotyczyć wyłącznie ograniczonego zagospodarowania.

Artykuł 40-2

*Skodyfikowany jako art. L. 562-2 kodeksu ochrony środowiska
(wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)*

Jeżeli projekt planu przeciwdziałania zagrożeniom zawiera niektóre przepisy wymienione w punktach 1 i 2 art. 40-1 i jeżeli jest to uzasadnione sytuacją wyjątkową, przedstawiciel państwa w departamencie może, po zasięgnięciu opinii zainteresowanych merów, uczynić je

skutecznymi wobec każdego podmiotu prawa publicznego lub osoby prywatnej w drodze decyzji podanej do wiadomości publicznej.

Przepisy te nie są skuteczne wobec osób trzecich, jeżeli nie są zawarte w zatwierdzonym planie lub jeżeli plan nie zostanie zatwierdzony w terminie trzech lat.

Artykuł 40-3

Skodyfikowany jako art. L. 562-3 kodeksu ochrony środowiska (wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)

Plan zapobiegania zagrożeniom zostaje zatwierdzony na podstawie zarządzenia prefekta, po konsultacji opinii publicznej i po zasięgnięciu opinii rad municypalnych gmin, na których terytorium plan ma obowiązywać.

Artykuł 40-4

Skodyfikowany jako art. L. 562-4 kodeksu ochrony środowiska (wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)

Zatwierdzony plan zapobiegania zagrożeniom stanowi służebność użyteczności publicznej. Jest dołączony do planu zagospodarowania gruntów, zgodnie z art. L. 126-1 kodeksu urbanistyki.

Zatwierdzony plan zapobiegania zagrożeniom zostaje obwieszczony w merostwach i jest opublikowany w prasie lokalnej w celu poinformowania zainteresowanych społeczności.

Artykuł 40-5

Skodyfikowany jako art. L. 562-5 kodeksu ochrony środowiska (wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)

Fakt podjęcia budowy lub zagospodarowanie terenu w strefie zakazanej przez plan zapobiegania zagrożeniom lub nieprzestrzegania warunków realizacji, użytkowania lub eksploatacji przewidzianych w tym planie podlega karom przewidzianym w art. L. 480-4 kodeksu urbanistyki.

Przepisy art. L. 460-1, L. 480-1, L. 480-2, L. 480-3, L. 480-5 – L. 480-9 i L.480-12 kodeksu urbanistyki mają również zastosowanie do

wykroczeń wskazanych w pierwszym ustępie niniejszego artykułu, z zastrzeżeniem następujących warunków:

1. funkcjonariusze i pracownicy w tym celu upoważnieni przez właściwy organ administracji i zaprzysiężeni stwierdzają wykroczenie;

2. w celu stosowania art. 480-5, sąd orzeka, po zapoznaniu się z uwagami pisemnymi lub po przesłuchaniu mera lub kompetentnego funkcjonariusza, nawet w braku opinii tych ostatnich, w sprawie dostosowania miejsc lub budowli do dyspozycji planu, bądź w sprawie doprowadzenia do stanu poprzedniego;

3. prawo wizytacji przewidziane w art. L. 460-1 kodeksu urbanistyki przysługuje przedstawicielom właściwego organu administracji.

Artykuł 40-6

*Skodyfikowany jako art. L. 562-6 kodeksu ochrony środowiska
(wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)*

Plany dotyczące spodziewanych zagrożeń naturalnych zatwierdzone w zastosowaniu art. 5 ustawy nr 82-600 z 13 lipca 1982 r. o odszkodowaniach dla ofiar katastrof naturalnych stanowią plany zapobiegania spodziewanym zagrożeniom naturalnym od daty opublikowania dekretu przewidzianego w art. 40-7. Podobnie, plany powierzchni zalewowych określonych w zastosowaniu art. 48-54 kodeksu rzeczno- i żegluga śródlądowej, zagrożonych obwodów ustanowionych w zastosowaniu art. R. 111-3 kodeksu urbanistyki, jak również planów stref zagrożonych pożarami lasów ustanowionych w zastosowaniu art. 21 ustawy 91-5 z 3 stycznia 1991 o zmianie przepisów dotyczących rolnictwa i lasów. Zmiana przepisów lub ich rewizja podlega przepisom niniejszej ustawy.

Plany lub obwody wskazane w poprzednim ustępie będące w trakcie przygotowywania w dniu promulgacji ustawy nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. o ochronie środowiska są traktowane jako projekty planów zapobiegania zagrożeniom naturalnym, bez potrzeby organizowania konsultacji opinii publicznej, która już miała miejsce w zastosowaniu wcześniejszych procedur przewidzianych w tych dokumentach.

Artykuł 40-7

*Skodyfikowany jako art. L. 562-7 kodeksu ochrony środowiska
(wprowadzony ustawą nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-1)*

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki stosowania art. 40-1 – 40-6. Definiuje w szczególności elementy składowe i tryb opracowywania i zmiany planów zapobiegania zagrożeniom, oraz warunki, na jakich są podejmowane środki przewidziane w art. 40-1 pkt 3 i 4.

Artykuł 41

*Skodyfikowany jako art. L. 563-1 kodeksu ochrony środowiska
(ustawa nr 95-101 z 2 lutego 1995 r. art. 16-II)*

„W strefach szczególnego zagrożenia wstrząsami sejsmicznymi lub cyklonami, mogą obowiązywać szczególne zasady konstrukcji parasejsmicznej i paracyklonowej urzędzeń, budowli i instalacji.

Jeżeli plan zapobiegania zagrożeniom zostanie zatwierdzony dla jednej ze stref wymienionych w pierwszym ustępie, może ewentualnie uwzględniać, w zastosowaniu art. 40-1 niniejszej ustawy, bardziej rygorystyczne zasady.

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki stosowania niniejszego artykułu.”

Artykuł 42

Zmiana ustawy nr 82-600 (pominięto).

Artykuł 43

Po art. 5 ustawy nr 82-600 z 13 lipca 1982 r. wprowadza się art. 5-1 w następującym brzmieniu:

„Art. 5-1 – Od dnia opublikowania planu dotyczącego wystąpienia spodziewanych zagrożeń naturalnych przewidzianego w art. 5, przewidywania planu zastępują przewidywania planu powierzchni zalewowych, przewidziane w art. 48 – 54 kodeksu rzecznego i żeglugi śródlądowej.

W strefach określonych w planie dotyczącego wystąpienia spodziewanych zagrożeń naturalnych, tamy, usypiska, składy, ogrodzenia, plantacje, budynki i wszelkie inne obiekty, nie stanowiące własności publicznej, uznane przez przedstawiciela państwa jako stanowiące przeszkodę dla odpływu wód lub jako ograniczające w szkodliwy sposób rozlewiska, mogą podlegać zmianom lub zostać usunięte, zaś obiekty powstałe zgodnie z przepisami prawa, mogą podlegać zmianom lub być usunięte w zamian za wypłatę odszkodowania, którego wysokość ustala się w trybie właściwym dla wywłaszczania, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 109 kodeksu rolnego.

Żadne tamy, usypiska, składy, ogrodzenia, plantacje, budynki i wszelkie inne obiekty nie mogą powstawać w strefach szczególnego zagrożenia powodzią według planu dotyczącego wystąpienia spodziewanych zagrożeń naturalnych, bez wcześniejszego powiadomienia organów administracji listem poleconym z potwierdzeniem odbioru.

Podczas biegu terminu od daty potwierdzenia odbioru, państwo ma prawo wydać zakaz podejmowania prac lub nakazać wykonania niezbędnych zmian dla zapewnienia swobodnego odpływu wód lub zachowania obszarów zalewowych.

Dekret wydany po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określa warunki stosowania niniejszego artykułu, w szczególności warunki, na jakich urządzenia wymienione w drugim ustępie mogą podlegać zmianom lub zostać usunięte, warunki dotyczące informowania i wezwania właścicieli do podjęcia działań, formę powiadomienia przewidzianego w trzecim ustępie oraz terminu wskazanego w czwartym ustępie.

Naruszenie postanowień planów wystąpienia spodziewanych zagrożeń naturalnych dotyczące swobodnego odpływu wód i zachowania obszarów zalewowych ściga się w trybie wykroczeń w ruchu kołowym; podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 fr. do 80.000 fr., nie wyłączając wyburzenia obiektów nielegalnie wzniesionych i reparacji szkód wyrządzonych własności publicznej.”

Artykuł 44

Zmiany w ustawie nr 73-624 (pominięto)

Artykuł 45

Skodyfikowany jako art. L. 211-1 kodeksu ochrony środowiska

W wypadku suszy poważnie zagrażającej zasobom wody pitnej, stwierdzonej przez ministra właściwego do spraw ochrony wód, można zastosować tymczasowe odstępstwa od zasad określających przepływ wody przez urządzenia gospodarki wodnej w dorzeczach, po zasięgnięciu opinii użytkownika urządzeń, na polecenie przedstawiciela państwa w departamencie, nie powodujących wypłaty odszkodowania.

Rozdział V

Zapobieganiu zagrożeniom technologicznym

Artykuł 46

Skodyfikowany jako art. L. 551-1 kodeksu ochrony środowiska

Projekty powstania urządzeń lub obiektów budowlanych wskazanych w art. 4 niniejszej ustawy, wymagające wydania pozwolenia lub wyrażenia zgody w decyzji, powinny zawierać analizę zagrożeń. Dekret wydany po zasięgnięciu Rady Stanu określa, w razie potrzeby, warunki stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 47

Do artykułu 25 kodeksu rzeczno-żegluga śródlądowej dodaje się następujące przepisy:

„Pozwolenia lub dodatkowe zarządzenia przedstawiciela państwa określają przepisy niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i ochrony środowiska.

Niezależnie od postępowania karnego, które może być wszczęte, gdy funkcjonariusz policji lub upoważniony funkcjonariusz służb publicznych stwierdził nieprzestrzeżenie warunków obowiązujących

użytkownika jednego z obiektów, wymagającego pozwolenia, w zastosowaniu niniejszego artykułu i niezależnie od przepisów art. 26 niniejszego kodeksu, przedstawiciel państwa może wezwać użytkownika do spełnienia warunków w określonym terminie.

Jeżeli, po wygaśnięciu tego terminu, użytkownik nie wykonał nakazu, przedstawiciel państwa może:

- zlecić z urzędu wykonanie, na koszt użytkownika, nakazanych środków;

- bądź zobowiązać użytkownika do złożenia na ręce księgowego publicznego, kwoty odpowiadającej wartości prac; kwota ta będzie ulegała zwrotowi w miarę wykonywania prac;

- bądź postanowić o czasowym zawieszeniu użytkowania obiektu”.

Artykuł 48

Artykuł 106 kodeksu rolno- leśnego uzupełnia się następującymi przepisami:

„Pozwolenia lub dodatkowe zarządzenia przedstawiciela państwa określają przepisy niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i ochrony środowiska.

Niezależnie od dochodzenia karnego wszczętego w związku ze stwierdzeniem przez funkcjonariusza policji sądowej lub upoważnionego funkcjonariusza publicznego niespełnienia nakazanych warunków przez użytkownika jednego z obiektów wymagających pozwolenia, w zastosowaniu niniejszego artykułu i niezależnie od przepisów art. 26 kodeksu rzeczno- go i żegluga śródlądowej, przedstawiciel państwa może wezwać użytkownika do spełnienia tych warunków w określonym terminie.

Jeżeli, po upływie tego terminu, użytkownik nie wykonał nakazu, przedstawiciel państwa może:

- zlecić z urzędu, na koszt użytkownika, wykonanie nakazanych środków;

- bądź zobowiązać użytkownika do złożenia na ręce księgowego publicznego, kwoty odpowiadającej wartości prac; kwota ta będzie ulegała zwrotowi w miarę wykonywania prac;
- bądź postanowić o czasowym zawieszeniu użytkowania obiektu”.

Artykuł 49

Zmiany do ustawy nr 65-498 (pominięto).

Artykuł 50

Do ustawy nr 65-498 z 29 czerwca 1965 r. dodaje się następujące przepisy:

„Tytuł II – Inne rodzaje kanalizacji

Art. 6 – Dekrety wydane po zasięgnięciu opinii Rady Stanu określają kategorie kanalizacji doprowadzających substancje chemiczne nie wymagające deklaracji w interesie ogółu i mogące stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i ochrony środowiska. Dekrety te mogą przewidywać taką deklarację i określać warunki budowy, oddania do użytku, użytkowania i niezbędnej kontroli dla zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia publicznego. Koszty kontroli państwowej obciążają operatorów”.

„Tytuł III – Przepisy mające zastosowanie do wszystkich rodzajów kanalizacji”

Artykuł 7 – Upoważnieni funkcjonariusze i pracownicy mają za zadanie kontrolę kanalizacji doprowadzających substancje chemiczne i kontrolę wykonywania niniejszej ustawy i rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy.

Mają dostęp do wszelkich potrzebnych dokumentów i mogą dokonywać niezbędne ustalenia:

- a) w lokalach publicznych;
- b) w lokalach, na budowach lub w obiektach przemysłowych lub handlowych, do których mają wolny wstęp w godzinach pracy;

c) w razie wypadku, w miejscu i w lokalach, w których wystąpiła szkoda, innych niż wymienione w punktach a) i b) niniejszego artykułu, do których będą mieli wstęp w celu przeprowadzenia dochodzenia, ewentualnie zgodnie z decyzją sędziego wydającego tymczasowe postanowienia w sprawach nie cierpiących zwłoki, w wypadku braku zgody właściciela lub innych upoważnionych przez niego osób.”.

„Art. 9 – Jeżeli upoważniony funkcjonariusz publiczny stwierdzi, że użytkowanie sieci doprowadzającej substancje chemiczne lub prace albo działalność w jej pobliżu są wykonywane z lekceważeniem warunków przewidzianych w niniejszej ustawie lub zagrażają bezpieczeństwu osób lub środowisku, informuje przedstawiciela państwa w departamencie. Przedstawiciel państwa w departamencie może wezwać użytkownika obiektu, wykonawcę robót lub osobę podejmującą działalność, do spełnienia tych warunków lub do usunięcia zagrożenia w określonym terminie.

Jeżeli, po upływie tego terminu, użytkownik nie wykonał nakazu, przedstawiciel państwa może:

- zlecić z urzędu, na koszt użytkownika, wykonanie nakazanych środków;

- bądź zobowiązać użytkownika do złożenia na ręce księgowego publicznego, kwoty odpowiadającej wartości prac; kwota ta będzie ulegała zwrotowi w miarę wykonywania prac;

- bądź postanowić o czasowym zawieszeniu użytkowania obiektu”.

W nagłych wypadkach, może również postanowić o zawieszeniu prac lub działalności podjętych przez osoby trzecie w pobliżu obiektu.”.

Artykuł 51

Artykuł 11 ustawy finansowej nr 58-336 z 29 marca 1958 r. (część druga: Środki służbowe i przepisy specjalne; przepisy dotyczące inwestycji), uzupełnia się par. IV – VII w następującym brzmieniu:

IV – Dekrety Rady Stanu określają kategorie instalacji doprowadzających węglowodory ciekłe lub gazowe, które nie wymagają dekla-

racji użyteczności publicznej i które mogą stanowić zagrożenie dla osób lub środowiska. Zgodnie z tymi dekretemi, instalacje te mogą podlegać deklaracji o ich użyteczności w interesie ogółu, jak również dekrety te mogą określać warunki budowy, oddania do użytku, eksploatacji i niezbędnej kontroli dla zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia publicznego. Koszty kontroli państwowej obciążają użytkownika.

V – Upoważnieni funkcjonariusze lub pracownicy mają za zadanie kontrolę instalacji doprowadzającej węglowodory ciekłe lub gazowe, niezależnie od ich statusu prawnego lub systemu budowy lub eksploatacji.

Mają dostęp do wszelkiej niezbędnej dokumentacji i mogą dokonywać niezbędne ustalenia:

a) w miejscach publicznych;

b) w lokalach, na budowach lub w obiektach przemysłowych lub handlowych, do których mają w tym celu wolny wstęp w godzinach pracy;

c) w razie wypadku, w miejscu i w lokalach, w których wystąpiła szkoda, innych niż wymienione w punktach a) i b) niniejszego artykułu, do których będą mieli wstęp w celu przeprowadzenia dochodzenia, ewentualnie zgodnie z decyzją sędziego wydającego tymczasowe postanowienia w sprawach nie cierpiących zwłoki, w wypadku braku zgody właściciela lub innych upoważnionych przez niego osób.”.

VI – Naruszenie przepisów wydanych na podstawie niniejszego artykułu stwierdza się w protokóle sporządzonym przez funkcjonariuszy policji sądowej lub upoważnionych funkcjonariuszy lub pracowników. Protokół ten jest sporządzony w dwóch egzemplarzach, z których jeden skierowany do przedstawiciela państwa w departamencie, drugi do prokuratora Republiki.

VII – Jeżeli upoważniony pracownik służb publicznych stwierdzi, że eksploatacja sieci doprowadzających ciekłe lub gazowe węglowodory lub prace albo działalność podejmowane w ich pobliżu są wykonywane z lekceważeniem warunków przewidzianych w niniejszym artykule lub zagrażają bezpieczeństwu osób lub środowisku, infor-

muje o tym przedstawiciela państwa w departamencie. Przedstawiciel państwa w departamencie może wezwać wykonawcę prac lub osobę podejmującą działalność, do spełnienia warunków lub usunięcia zagrożenia w określonym terminie.

Jeżeli, po upływie tego terminu, użytkownik nie wykonał nakazu, przedstawiciel państwa może:

- zlecić z urzędu, na koszt użytkownika, wykonanie nakazanych środków;

- bądź zobowiązać użytkownika do złożenia na ręce księgowego publicznego, kwoty odpowiadającej wartości prac; kwota ta będzie ulegała zwrotowi w miarę wykonywania prac;

- bądź postanowić o czasowym zawieszeniu użytkowania obiektu”.

W nagłych wypadkach, może również postanowić o zawieszeniu prac lub działalności podjętych przez osoby trzecie w pobliżu obiektu.”.

Artykuł 52

Zob. art. L.2213-5 kodeksu samorządu terytorialnego

Artykuł 53

Skodyfikowany jako art. L. 552-1 kodeksu ochrony środowiska

W przypadku obiektów lub instalacji stanowiących zagrożenie, którego ewentualne konsekwencje finansowe nie są proporcjonalne do wartości zamrożonego kapitału, organ obowiązany do wydania zezwolenia na eksploatację może uzależnić jej wydanie od ustanowienia zabezpieczenia finansowego. Dekrety Rady Stanu określają kategorie obiektów, zasady ustalenia kwoty zabezpieczenia, która powinna być dostosowana do spodziewanych konsekwencji zagrożenia, jak również warunki jej zastosowania.

**Dekret nr 88-622 z 6 maja 1988 r. w sprawie
planów doraźnych, wydany w zastosowaniu
ustawy nr 87-565 z 22 lipca 1987 r.
o organizacji bezpieczeństwa
cywilnego, ochronie lasów przed pożarami oraz
o zapobieganiu nadzwyczajnym zagrożeniom**
(Journal officiel de la République française z 8 maja 1988 r.)

Premier,

na wniosek ministra spraw wewnętrznych i ministra obrony,

uwzględniając kodeks gmin;

uwzględniając rozporządzenie z mocą ustawy nr 59-147 z 7 stycznia 1959 r. o ogólnej organizacji obrony;

uwzględniając ustawę nr 76-663 z 19 lipca 1976 r. o urządzeniach stanowiących zagrożenie dla środowiska z późniejszymi zmianami;

uwzględniając ustawę nr 82-213 z 2 marca 1982 r. o prawach i wolnościach gmin, departamentów i regionów, z późniejszymi zmianami;

uwzględniając ustawę nr 83-8 z 7 stycznia 1983 r. o podziale kompetencji między gminy, departamenty i regiony z późniejszymi zmianami;

uwzględniając ustawę nr 85-30 z 9 stycznia 1985 r. o rozwoju i ochronie terenów górskich z późniejszymi zmianami;

uwzględniając ustawę nr 86-11 z 6 stycznia 1986 r. o pomocy medycznej w nagłych wypadkach i transporcie sanitarnym;

uwzględniając ustawę nr 87-565 z 22 lipca 1987 r. o organizacji bezpieczeństwa cywilnego, ochronie lasów przed pożarami i przeciwdziałaniu nadzwyczajnym zagrożeniom

uwzględniając dekret nr 62-1296 z 6 listopada 1962 r. stanowiący rozporządzenie administracji publicznej w sprawie wykonania rozpo-

rzządzenia z mocą ustawy z 25 listopada 1958 r. o składowaniu podziemnym gazów palnych;
uwzględniając dekret nr 63-1228 z 11 grudnia 1963 r. o instalacjach nuklearnych z późniejszymi zmianami;
uwzględniając dekret nr 65-72 z 13 stycznia 1965 r. stanowiący rozporządzenie administracji publicznej w sprawie wykonania rozporządzenia z mocą ustawy nr 58-1332 z 23 grudnia 1958 r. o podziemnym składowaniu węglowodorów ciekłych lub gazowych, z późniejszymi zmianami;
uwzględniając dekret nr 78-272 z 9 marca 1978 r. o organizacji działań państwa na morzu;
uwzględniając dekret nr 79-413 z 25 maja 1979 r. o działaniach państwa na morzu w pobliżu departamentów i terytoriów zamorskich oraz terytorium Majotty;
uwzględniając dekret nr 81-514 z 12 maja 1981 r. o organizacji ochrony tajemnicy i informacji dotyczących obrony i bezpieczeństwa państwa;
uwzględniając dekret nr 87-1005 z 16 grudnia 1987 r. o zadaniach i organizacji jednostek uczestniczących w służbie pomocy medycznej w nagłych wypadkach, tak zwanej SAMU;
po wysłuchaniu opinii Rady Stanu (wydziału ds. wewnętrznych),

Tytuł I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Plany doraźne są przygotowywane przez prefekta departamentu w porozumieniu z organami, służbami i instytucjami właściwymi dla podejmowania środków ochrony lub których środki mogą być wykorzystane dla przezwyciężenia szczególnych zagrożeń.

Każdy plan doraźny jest zatwierdzony przez prefekta departamentu.

Zważywszy jednak na charakter i zasięg zagrożeń, plany doraźne mogą być zatwierdzone przez prefekta wyznaczonego przez premiera dla kilku departamentów lub przez prefekta departamentu, w którym znajduje się siedziba strefy obrony dla departamentów objętych tą samą strefą.

Artykuł 2

Każdy plan doraźny zawiera wskazanie zagrożeń, w związku z którymi jest sporządzony.

Dla każdego z tych zagrożeń lub dla każdej grupy zagrożeń zawiera spis środków, które należy podjąć i które mogą być wykorzystane. Wymienia w szczególności procedury mobilizacji i rekwizycji, które zostaną wykorzystane oraz warunki zaangażowania dostępnych środków.

Określa zadania służby państwa, jego instytucji publicznych, jednostek samorządu terytorialnego i ich instytucji publicznych oraz określa warunki pomocy instytucji prywatnych obowiązanych do jej udzielania. Określa warunki organizacji dowodzenia w miejscu podejmowania działań.

Wymienia warunki przekazywania informacji o zagrożeniu poszczególnym uczestnikom, jak również o łączności, jaką należy nawiązać między jednostkami, służbami, instytucjami prywatnymi, dowództwem i właściwymi organami.

Artykuł 3

Plan doraźny przewiduje tryb odwoływania się prefekt, na warunkach określonych kodeksem alarmu krajowego, do pomocy podmiotów dysponujących środkami publikacji i rozpowszechniania w celu poinformowania ludności o istniejącej sytuacji i jej rozwoju.

Artykuł 4

Każdy plan doraźny podlega zmianom w przypadku zmiany występującego zagrożenia lub zmiany dostępnych środków pomocy i interwencji. Podlega aktualizacji co pięć lat.

Artykuł 5

Jeżeli istniejące zagrożenia uzasadniają wykonanie planu doraźnego, jego uruchomienie ogłasza organ, który go zatwierdził.

Tytuł II

PRZEPISY DOTYCZĄCE PLANÓW INTERWENCYJNYCH

Artykuł 6

Zmieniony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 2 JORF z 20 marca 2002 r.

Plany interwencyjne sporządza się w celu przeciwstawienia się szczególnym zagrożeniom związanym z istnieniem lub funkcjonowaniem obiektów lub urządzeń, które są obiektami o trwałej lokalizacji.

Przedmiotem planów interwencyjnych są:

1. miejsca, w których znajdują się następujące podstawowe obiekty nuklearne, bez względu na to czy są tajne czy nie:

- a) reaktor atomowy o mocy ponad 10 megawatów;
- b) zakład przetwarzania napromieniowanego paliwa nuklearnego;
- c) zakład rozdzielania izotopów paliw nuklearnych;
- d) zakład przekształcania chemicznego paliw nuklearnych;
- e) zakład wytwarzania paliwa nuklearnego;
- f) zakład produkcji substancji promieniotwórczych na potrzeby wojska;
- g) zakład wytwarzania, montażu lub wykorzystania elementów zawierających substancje radioaktywne na potrzeby wojska.

2. Obiekty utajnione określone dekretem przewidzianym w punkcie IV art. L. 515-8 kodeksu ochrony środowiska;

3. Podziemne składy gazu palnego, węglowodorów ciekłych lub gazowych, podstawowych substancji chemicznych z przeznaczeniem dla przemysłu, przewidziane odpowiednio w dekreście z 6 listopada 1962 r., w dekreście z 13 stycznia 1965 r. oraz w ustawie nr 70-1324 z 31 grudnia 1970 r.;

4. Zakład hydroenergetyczny dysponujący zbiornikiem o pojemności równej lub większej niż piętnaście milionów metrów sześciennych oraz zaporą o wysokości co najmniej dwudziestu metrów od najniższej położonego punktu na gruncie naturalnym;

5. Miejsca tranzytu i działalności stanowiące zagrożenie lub istotne utrudnienie w rozumieniu art. 1 ustawy z 19 lipca 1976 r.

W wypadku obiektów wymienionych w punktach 2 i 3, jeżeli część terytorium państwa ościennego może być objęta spodziewanymi lub stwierdzonymi skutkami wypadku stanowiącego poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub dla środowiska, prefekt, który podejmuje przygotowanie planu interwencyjnego, przekazuje władzom tego państwa ocenę zagrożenia i zasięga ich opinii. Informuje ministra spraw zagranicznych o wymianie informacji.

W odniesieniu do tych samych obiektów, prefekt może, w drodze zarządzenia wraz z uzasadnieniem, postanowić, że szczególny plan interwencji nie jest konieczny, po zapoznaniu się z oceną zagrożenia, która wykazała brak poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego lub dla środowiska na zewnątrz obiektu, jak również po zapoznaniu się z raportem sporządzonym przez organ kontroli, w ramach procedury przewidzianej w dekretach z 6 listopada 1962 r. i 13 stycznia 1965 r. oraz w dekreście nr 77-1133 z 21 września 1977 r.

Prefekt przekazuje decyzję władzom państwa ościennego na warunkach przewidzianych w ustępie piętnastym niniejszego artykułu, jeżeli położenie geograficzne obiektu wymienionego w poprzednim ustępie to uzasadnia.

Artykuł 6-1

*Wprowadzony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 3 JOFR
z 20 marca 2002 r.*

Zarządzenie ministra właściwego ds. bezpieczeństwa cywilnego określa dla obiektów wymienionych w punktach 2 i 3 art. 6 treść i warunki przekazania prefektowi przez użytkownika, informacji niezbędnych do przygotowania planu interwencyjnego, chyba że tego

samego rodzaju przepisy zostały przewidziane w reglamentacji szczególnej dotyczącej tego rodzaju obiektów.

Artykuł 7

*Zmieniony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 4
JOFR z 20 marca 2002 r.*

Plany interwencyjne zawierają, poza dyspozycjami przewidzianymi w art. 2:

1. ogólny opis urządzenia, obiektu lub miejsc, dla których jest sporządzony;

2. listę gmin, na których terytorium mają zastosowanie dyspozycje planu;

3. środki informacji i ochrony ludności i, w razie potrzeby, plany ewentualnej ewakuacji, ze wskazaniem miejsc schronienia;

4. środki, które winien uruchomić użytkownik w celu natychmiastowego powiadomienia właściwych władz i poinformowania ich o rozwoju sytuacji, a także, w razie potrzeby, oddanie do dyspozycji państwa posterunku dowodzenia znajdującego się na miejscu zdarzenia lub w bliskim sąsiedztwie;

5. środki, które winien podjąć użytkownik w celu ochrony mieszkańców okolic, w szczególności, w razie zaistnienia bezpośredniego zagrożenia, środki doraźne, które powinien podjąć przed interwencją policji i na jej koszt, w szczególności:

a) powiadomienie mieszkańców pobliskich okolic;

b) wstrzymanie ruchu transportowego i oddalenie osób od miejsca zdarzenia;

c) przerwanie dostaw siecią i kanalizacją publiczną w pobliżu miejsca zdarzenia;

6. tryb powiadomienia i informowania władz sąsiedniego państwa wskazany w art. 6 ust. 15;

7. warunki przywrócenia do stanu pierwotnego i oczyszczenia środowiska po zdarzeniu, które poważnie uszkodziło obiekty wskazane w art. 6 pkt 2 i 3.

Artykuł 7-1

*Zmieniony dekretem nr 2000-571 z 26 czerwca 2000 r., art. 3 JOFR
z 27 czerwca 2000 r.*

Zarządzenie wspólne ministra właściwego do spraw bezpieczeństwa cywilnego i ministrów właściwych do spraw kontroli bezpieczeństwa urzędzeń określonych w art. 6 ust. 2, 1) niniejszego dekretu, określa:

1. charakter środków, które powinien zastosować użytkownik;
2. tryb ich zastosowania;
3. określenie obszaru, na którym należy zawiadomić o grożącym niebezpieczeństwie.

Zarządzenie wspólne ministra właściwego do spraw bezpieczeństwa cywilnego i ministrów do spraw kontroli bezpieczeństwa obiektów określonych w art. 6 ust. 2 pkt 4, wydane po zasięgnięciu opinii stałego komitetu technicznego ds. zakładów hydroenergetycznych w zakresie przepisów technicznych leżących w jego kompetencji, określa w odniesieniu do obiektów wskazanych w art. 6 pkt 4 zasięg powiadomienia mieszkańców w ramach planu interwencyjnego oraz przepadki i tryb powiadomienia.

Artykuł 8

*Zmieniony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 5 JOFR
z 20 marca 2002 r.*

I – Zgodnie z art. 4 ustawy z 22 lipca 1987 r. prefekt przekazuje projekt planu interwencyjnego merom gmin, w których plan będzie miał zastosowanie, oraz użytkownikowi; dysponują oni dwumiesięcznym terminem dla przekazania prefektom ich opinii w sprawie projektu.

II – Projekt planu zostaje przekazany, w ciągu jednego miesiąca, do wglądu opinii publicznej, jeżeli dotyczy urządzenia wskazanego w art. 6 pkt 2 lub 3, w merostwie każdej gminy, w której będzie obowiązywał plan, a także w siedzibie podprefektury.

Prefekt podaje do wiadomości publicznej informację o przedmiocie, dacie otwarcia, miejscu i czasie trwania konsultacji, na co naj-

mniej piętnaście dni przed datą konsultacji, przez opublikowanie informacji w dziennikach regionalnych lub lokalnych ukazujących się w departamencie, w którym plan będzie stosowany.

Uwagi opinii publicznej na temat projektu są notowane w rejestrach w tym celu wystawionych.

Zarządzenie ministra właściwego do spraw bezpieczeństwa cywilnego określa, w razie potrzeby, tryb konsultacji opinii publicznej określony w trzech poprzednich ustępach.

III – Przepisy par. I i II niniejszego artykułu mają zastosowanie w wypadkach przewidzianych w art. 4.

IV – Projekt planu, ewentualnie zmienionego w związku z opiniami i uwagami, o których mowa w par. I i II niniejszego artykułu, jest zatwierdzony przez prefekta zgodnie z przepisami art. 1 ust. 2.

V – Prefekt przekazuje szczególny plan interwencji zainteresowanym władzom lokalnym i użytkownikowi. W wypadkach określonych w art. 6 ust. 15, zostaje przekazany władzom sąsiedniego państwa.

VI – Użytkownik jest obowiązany uczestniczyć, na wniosek prefekta, w ćwiczeniach mających na celu zastosowanie planu.

Artykuł 9

*Zmieniony dekretem nr 2001-470 z 28 maja 2001 r., art. 1
JOFR z 2 czerwca 2001 r.*

Po zatwierdzeniu szczególnego planu interwencji, prefekt zleca opublikowanie w lokalnych lub regionalnych dziennikach wychodzących w jednym lub kilku departamentach listy gmin, na terytorium których mają zastosowanie dyspozycje planu oraz miejsc publicznych, w których udostępniony jest plan. Publikacja tej informacja jest ponawiana w związku z każdą zmianą wprowadzoną do planu oraz w związku z jego rewizją.

W porozumieniu z użytkownikiem, prefekt sporządza materiały informacyjne przeznaczone dla ludności zamieszkałej w strefie obowiązywania planu. Dokumenty te składają się co najmniej z broszury i obwieszczeń.

Broszura ma na celu poinformowanie mieszkańców o istnieniu i charakterze zagrożenia, o jego spodziewanych konsekwencjach dla osób, mienia i środowiska, o środkach przewidzianych dla powiadomienia, ochrony i niesienia pomocy. Obwieszczenia określają przepisy bezpieczeństwa, które obowiązują w razie zagrożenia.

Dokumenty te są oddane do dyspozycji merów gmin położonych w strefach obowiązywania planu; zapewniają oni rozpowszechnianie broszur wśród wszystkich osób zamieszkujących w tej strefie lub osób mogących się w niej znaleźć w związku z sytuacją zagrożenia, bez potrzeby upominania się o nie przez te osoby, oraz przystępują do rozplakatowania obwieszczeń przewidzianego w art. 4 dekretu nr 90-918 z 11 października 1990 r. o wykonywaniu prawa do informowania o nadzwyczajnych zagrożeniach.

Dokumenty te są również rozmieszczane w miejscach publicznych wymienionych w ust. 1. Broszura jest systematycznie aktualizowana, w związku ze zmianami wprowadzonymi do urzędów lub sposobu ich wykorzystywania, które mogą mieć istotny wpływ na zagrożenia, oraz w związku z rewizją planu interwencyjnego. Dokumenty są rozpowszechniane po każdej aktualizacji broszury i co najmniej raz na pięć lat.

Zgodnie z przepisami art. L 124-2 kodeksu ochrony środowiska, dokumenty są wydawane i rozpowszechniane na koszt użytkownika.

Wspólne zarządzenie ministrów właściwych do spraw bezpieczeństwa cywilnego, obrony, zdrowia i zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom określa, w razie potrzeby, warunki przygotowania i rozpowszechniania dokumentów jak również treść informacji w nich figurujących.

Artykuł 10

*Zmieniony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 6
JOFR z 20 marca 2002 r.*

W odstępstwie od przepisów art. 8 i 9, środki jawności dotyczące urzędów wymienionych w art. 1 dekretu nr 2001-592 z 5 lipca 2001 r. o bezpieczeństwie i ochronie radiologicznej urzędów i działań ato-

mowych związanych z obronnością podlegają przepisom dekretu nr 98-608 z 17 lipca 1998 r. o ochronie tajemnicy obrony narodowej.

Artykuł 10-1

*Wprowadzony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 7
JOFR z 20 marca 2002 r.*

W odstępnie od przepisów art. 4 ust. 2, plan interwencyjny odnoszący się do urzędzenia wskazanego w art. 6 pkt 2 i 3 jest przedmiotem ponownego rozpatrzenia, co najmniej raz na trzy lata i, w razie potrzeby, jest aktualizowany. W tym samym terminie odbywają się ćwiczenia związane z jego stosowaniem.

Tytuł III

PRZEPISY DOTYCZĄCE PLANÓW NIESIENIA POMOCY DUŻEJ LICZBIE OFIAR

Artykuł 11

Plany niesienia pomocy dużej liczbie ofiar, zwane „czerwonymi planami”, przewidują pomoc doraźną w celu usunięcia skutków zdarzenia, które spowodowało lub może spowodować dużą liczbę ofiar. Określa w szczególności środki medyczne, jakie należy w tym celu uruchomić.

Każdy plan jest przygotowywany przez prefekta w porozumieniu z władzami lokalnymi, służbami i instytucjami uczestniczącymi w pierwszej pomocy medycznej i transporcie sanitarnym. Jest on przekazany zainteresowanym władzom, służbom, instytucjom i organizacjom zawodowym.

Tytuł IV
**PRZEPISY DOTYCZĄCE SPECJALNYCH
PLANÓW POMOCY**

Artykuł 12

*Wprowadzony dekretem nr 2002-367 z 13 marca 2002 r., art. 8
JOFR z 20 marca 2002 r.*

Specjalne plany pomocy są sporządzone, by przeciwdziałać zagrożeniom technologicznym, które nie były przedmiotem planu interwencyjnego lub zagrożeniom związanym z wypadkiem lub klęską żywiołową, które mogą zagrażać życiu ludzkiemu, mieniu lub środowisku.

Dla każdego rodzaju zagrożenia, prefekt przygotowuje specjalny plan pomocy w porozumieniu ze służbami i instytucjami, których środki mogą być wykorzystane.

Mer lub merowie zainteresowanych gmin dysponują dwumiesięcznym terminem dla przekazania opinii w sprawie projektu, który został im przedłożony. W braku opinii w tym terminie, prefekt zatwierdza plan. Zostaje on przekazany merom, zainteresowanym służbom, instytucjom i organizacjom zawodowym.

Specjalistyczne plany pomocy sporządzone dla obiektów mogących spowodować zagrożenie radiologiczne są podane do informacji publicznej zgodnie z art. 9 niniejszego dekretu.

Na wniosek prefekta odbywają się ćwiczenia związane ze stosowaniem tych planów.

Artykuł 13

Specjalne plany pomocy związane z zagrożeniami pojawiającymi się w czasie działań na morzu sporządza komendant okręgu morskiego, po zasięgnięciu opinii służb i instytucji, których środki mogą być wykorzystane.

W departamentach zamorskich, uprawnienia komendanta okręgu morskiego są wykonywane przez delegata rządu wyznaczonego w zastosowaniu dekretu nr 79-413 z 25 maja 1979 r.

Jeżeli opracowanie i realizacja specjalnego planu pomocy dotyczy stref geograficznych, które podlegają w części komendantowi okręgu morskiego i w części prefektowi, plan zostaje zatwierdzony wspólnie przez prefekta i komendanta. W odstępstwie od przepisów art. 5 niniejszego dekretu, realizacja planu może być rozpoczęta bądź przez prefekta, bądź przez komendanta, w częściach ich dotyczących.

Artykuł 14

Minister spraw wewnętrznych, minister obrony, minister ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu, minister ds. departamentów i terytoriów zamorskich, minister spraw socjalnych i zatrudnienia, minister przemysłu i turystyki, minister rolnictwa, minister delegowany ds. transportu przy ministrze ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu, minister delegowany ds. ochrony środowiska przy ministrze ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu, minister delegowany ds. zdrowia i rodziny przy ministrze spraw socjalnych i zatrudnienia, sekretarz stanu ds. morza są zobowiązani, każdy w zakresie, który go dotyczy, do wykonania niniejszego dekretu, który zostanie opublikowany w Journal officiel de la République française.

Premier ministre,
JACQUES CHIRAC

Minister spraw wewnętrznych,
Charles PASQUA

Minister obrony,
ANDRE GIRAUD

Minister ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu,

PIERRE MEHAIGNERIE

Minister ds. departamentów i terytoriów zamorskich,
BERNARD PONS

Minister spraw socjalnych i zatrudnienia,
PHILIPPE SEGUIN

Minister przemysłu, poczty i telekomunikacji i turystyki,
ALAIN MADELIN

Minister rolnictwa,
FRANÇOIS GUILLAUME

Minister delegowany ds. transportu przy ministrze ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu,
JACQUES DOUFFIAGUES

Minister delegowany ds. ochrony środowiska przy ministrze ds. infrastruktury, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i transportu,
ALAIN CARIGNON

Minister delegowany ds. zdrowia i rodziny przy ministrze spraw socjalnych i zatrudnienia
MICHELE BARZACH

Sekretarz stanu ds. morza
AMBROISE GUELLEC

FEDERALNA USTAWA KONSTYTUCYJNA O STANIE WYJĄTKOWYM

Zatwierdzona przez Dumę Państwową 26 kwietnia 2001 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 16 maja 2001 roku

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1 **Stan wyjątkowy**

1. Stan wyjątkowy oznacza wprowadzenie, zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną, na całym terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach specjalnego systemu prawnego regulującego działalność organów władzy państwowej, organów samorządu lokalnego, organizacji, niezależnie od ich form organizacyjno-prawnych i formy własności, zasiadających w nich osób urzędowych, stowarzyszeń i dopuszczającego przewidziane przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną ograniczenia poszczególnych praw i wolności obywateli Federacji Rosyjskiej, obcokrajowców, osób bez obywatelstwa, praw organizacji i stowarzyszeń, jak również powierzenie im dodatkowych obowiązków.

2. Wprowadzenie stanu wyjątkowego jest środkiem tymczasowym, stosowanym w wypadkach nadzwyczajnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli i ochrony ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 2

Cele wprowadzenia stanu wyjątkowego

Celami wprowadzenia stanu wyjątkowego są wyeliminowanie okoliczności, które stanowiły podstawę do jego wprowadzenia, zapewnienie ochrony praw i wolności człowieka i obywatela oraz ochrony ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ II

OKOLICZNOŚCI I TRYB WPROWADZENIA STANU WYJĄTKOWEGO

Artykuł 3

Okoliczności wprowadzenia stanu wyjątkowego

Stan wyjątkowy zostaje wprowadzony jedynie w razie wystąpienia okoliczności stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla życia i bezpieczeństwa obywateli lub ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, których wyeliminowanie nie jest możliwe bez zastosowania środków nadzwyczajnych. Do okoliczności takich należą:

a) próby dokonania siłą zmiany ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, zagarnięcia lub uzurpowania sobie władzy, zbrojna rebelia, masowe rozruchy, akty terrorystyczne, zablokowanie lub zajęcie obiektów lub poszczególnych miejscowości o szczególnie istotnym znaczeniu, szkolenie i działalność nielegalnych formacji zbrojnych, konflikty międzynarodowościowe, międzywyznaniowe i regionalne, którym towarzyszą akty przemocy stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla życia i bezpieczeństwa obywateli, normalnego funkcjonowania organów władzy państwowej i organów samorządu lokalnego;

b) sytuacje nadzwyczajne o charakterze naturalnym i technogennym, nadzwyczajne sytuacje ekologiczne, w tym epidemie i epizootie, powstałe w wyniku awarii, niebezpiecznych zjawisk naturalnych, katastrof, klęsk żywiołowych i innych, które pociągnęły (mogą pociągnąć) za sobą ofiary w ludziach, wyrządziły (mogą wyrządzić) szkodę

zdrowiu ludzkiemu i środowisku naturalnemu, znaczne straty materialne i zakłóciły (mogą zakłócić) warunki życia ludności, wymagające przeprowadzenia zakrojonych na dużą skalę prac awaryjno-ratowniczych oraz innych pilnych robót.

Artykuł 4

Wprowadzenie stanu wyjątkowego

1. Stan wyjątkowy na całym terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach wprowadzany jest dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej z bezzwłocznym powiadomieniem o tym Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej i Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej.

2. Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego bezzwłocznie przekazywany jest do zatwierdzenia przez Radę Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 5

Treść dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego

W dekreście Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego winny być podane:

- a) okoliczności stanowiące podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego;
- b) uzasadnienie konieczności wprowadzenia stanu wyjątkowego;
- c) granice terytorium, na którym zostaje wprowadzony stan wyjątkowy;
- d) siły i środki zapewniające przestrzeganie rygoru stanu wyjątkowego;
- e) wykaz środków nadzwyczajnych i zakres ich obowiązywania wyczerpujący wykaz czasowych ograniczeń praw i wolności obywateli Federacji Rosyjskiej, obcokrajowców i osób bez obywatelstwa, praw organizacji i stowarzyszeń;

f) organy państwowe (osoby urzędowe) odpowiedzialne za użycie środków stosowanych w warunkach stanu wyjątkowego;

g) czas wejścia w życie dekretu, jak również termin obowiązywania stanu wyjątkowego.

Artykuł 6

Ogłoszenie dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego

Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego podlega bezzwłocznemu ogłoszeniu za pośrednictwem radia i telewizji, jak również bezzwłocznemu oficjalnemu opublikowaniu.

Artykuł 7

Zatwierdzenie przez Radę Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego

1. Z chwilą ogłoszenia dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego członkowie Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej obowiązani są przybyć na miejsce posiedzenia Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej w możliwie krótkim czasie bez specjalnego wezwania.

2. Sprawę zatwierdzenia dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej rozpatruje w pierwszej kolejności.

3. Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej w terminie nie przekraczającym 72 godzin od chwili ogłoszenia dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego rozpatruje sprawę zatwierdzenia tego dekretu i podejmuje stosowną uchwałę.

4. Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego nie zatwierdzony przez Radę Federacji Zgromadzenia

Federalnego Federacji Rosyjskiej traci moc po upływie 72 godzin od chwili jego ogłoszenia, o czym ludność Federacji Rosyjskiej lub jej poszczególnych właściwych obszarów powiadamiana jest w takim samym trybie, a jakim została powiadomiona o wprowadzeniu stanu wyjątkowego.

Artykuł 8

Właściwości działalności Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego na całym terytorium Federacji Rosyjskiej

W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Federacji Rosyjskiej Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej i Duma Państwowa Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej kontynuują swoją pracę przez cały okres obowiązywania stanu wyjątkowego.

Artykuł 9

Termin obowiązywania stanu wyjątkowego

1. Termin obowiązywania stanu wyjątkowego wprowadzanego na całym terytorium Federacji Rosyjskiej nie może przekraczać 30 dób, a wprowadzanego na jej poszczególnych obszarach - 60 dób.

2. Z chwilą upływu terminu wymienionego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu uznaje się, że stan wyjątkowy traci moc obowiązującą. W wypadku, gdy w terminie tym cele wprowadzenia stanu wyjątkowego nie zostały osiągnięte, termin jego obowiązywania może być przedłużony dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej z uwzględnieniem przepisów przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną przy wprowadzaniu stanu wyjątkowego.

Artykuł 10

Zniesienie przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej stanu wyjątkowego

W razie, gdy okoliczności, które stanowiły podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego, zostaną wyeliminowane wcześniej niż w terminie ustanowionym zgodnie z artykułem 9 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, Prezydent Federacji Rosyjskiej całkowicie lub częściowo znosi stan wyjątkowy, o czym ludność Federacji Rosyjskiej lub jej poszczególnych właściwych obszarów powiadamiana jest w takim samym trybie, a jakim została powiadomiona o wprowadzeniu stanu wyjątkowego.

ROZDZIAŁ III

ŚRODKI I CZASOWE OGRANICZENIA STOSOWANE W WARUNKACH STANU WYJĄTKOWEGO

Artykuł 11

Środki i czasowe ograniczenia stosowane w razie wprowadzenia stanu wyjątkowego

Na okres obowiązywania stanu wyjątkowego w dekreście Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego mogą być przewidziane do wprowadzenia następujące środki i czasowe ograniczenia:

a) całkowite lub częściowe zawieszenie na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, uprawnień organów władzy wykonawczej podmiotu (podmiotów) Federacji Rosyjskiej, jak również organów samorządu lokalnego;

b) wprowadzenie ograniczeń odnoszących się do swobody poruszania się po terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, jak również wprowadzenie specjalnych rygorów dotyczących zasad wjazdu na wymienione terytorium i wyjazdu z niego, łącznie

z wprowadzeniem ograniczeń do wjazdu na wymienione terytorium i przebywania na nim obcokrajowców i osób bez obywatelstwa;

e) wzmożona ochrona porządku publicznego, obiektów podlegających ochronie państwowej oraz obiektów o istotnym znaczeniu dla ludności i zapewniających funkcjonowanie transportu;

d) wprowadzenie ograniczeń odnoszących się do poszczególnych rodzajów działalności finansowo-gospodarczej, łącznie z przemieszczaniem towarów, usług i środków finansowych;

e) wprowadzenie specjalnego trybu sprzedaży, kupna i dystrybucji żywności oraz artykułów pierwszej potrzeby;

f) zakaz lub ograniczenie organizowania zebrań, wieców i demonstracji, pochodów i pikiet, jak również innych imprez masowych;

g) zakaz strajków oraz stosowania innych metod zawieszania lub wstrzymywania działalności organizacji;

h) ograniczenie ruchu pojazdów oraz ich rewidowanie;

i) zawieszenie działalności niebezpiecznych gałęzi produkcji i zakładów produkcyjnych, w których wykorzystywane są materiały wybuchowe, substancje radioaktywne, jak również niebezpieczne substancje chemiczne i biologiczne;

j) ewakuacja dóbr materialnych i kulturalnych do rejonów bezpiecznych w wypadku, gdy w związku z nadzwyczajnymi okolicznościami istnieje realna groźba ich zniszczenia, zaboru lub uszkodzenia.

Artykuł 12

Środki i czasowe ograniczenia stosowane w warunkach stanu wyjątkowego wprowadzonego w razie wystąpienia okoliczności wymienionych w punkcie „a” artykułu 3 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

W wypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego w razie wystąpienia okoliczności wymienionych w punkcie „a” artykułu 3 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, w uzupełnienie środków i czasowych ograniczeń wymienionych w artykule 11 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, na terytorium, na którym zostaje wprowadzone

dzony stan wyjątkowy w dekrete Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego mogą być przewidziane następujące środki i czasowe ograniczenia:

a) wprowadzenie godziny milicyjnej, oznaczającej zakaz przebywania obywateli przez określoną część doby na ulicach i w innych miejscach publicznych bez specjalnych przepustek i dokumentów tożsamości;

b) ograniczenie wolności prasy i innych środków masowego przekazu poprzez wprowadzenie cenzury prewencyjnej z podaniem warunków i trybu jej realizacji, jak również czasowa konfiskata lub aresztowanie druków, radiowych urządzeń nadawczych i aparatury nagłaśniającej, sprzętu powielającego, ustanowienie specjalnego trybu akredytacji dziennikarzy;

c) zawieszenie działalności partii politycznych i innych stowarzyszeń stwarzających przeszkody w wyeliminowaniu okoliczności, które stanowiły podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego;

d) przeprowadzanie kontroli dokumentów tożsamości obywateli, rewizji osobistej, przeszukania ich rzeczy, mieszkań i pojazdów;

e) ograniczenie lub zakaz sprzedaży broni, amunicji, materiałów wybuchowych, środków specjalnych, substancji toksycznych, wprowadzenie specjalnych rygorów w zakresie obrotu lekami i preparatami medycznymi zawierającymi substancje narkotyczne, psychotropowe i inne silnie działające substancje, spirytusu etylowego, napojów alkoholowych i wyrobów zawierających alkohol. W wyjątkowych wypadkach dopuszcza się czasowe konfiskowanie obywatelom broni i amunicji, substancji toksycznych, zaś organizacjom niezależnie od ich form organizacyjno prawnych i formy własności - czasowe konfiskowanie oprócz broni, amunicji i substancji toksycznych także bojowego i szkoleniowego sprzętu wojskowego, materiałów wybuchowych i substancji radioaktywnych;

f) deportowanie w ustanowionym trybie osób naruszających rygor stanu wyjątkowego, a nie zamieszkujących na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, poza jego granice na ich koszt, a w razie nie posiadania przez nich środków - na koszt budżetu federalnego z późniejszym zwrotem kosztów w trybie sądowym;

g) przedłużenie terminu aresztowania osób zatrzymanych zgodnie z ustawodawstwem karnym Federacji Rosyjskiej, a podejrzanych o dokonanie aktów terrorystycznych oraz innych szczególnie ciężkich przestępstw na cały okres obowiązywania stanu wyjątkowego, nie dłużej jednak niż o trzy miesiące.

Artykuł 13

Środki i czasowe ograniczenia stosowane w warunkach stanu wyjątkowego wprowadzonego w razie wystąpienia okoliczności wymienionych w punkcie „b” artykułu 3 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

W wypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego w razie wystąpienia okoliczności wymienionych w punkcie „b” artykułu 3 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, w uzupełnieniu środków i czasowych ograniczeń wymienionych w artykule 11 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, na terytorium, na którym zostaje wprowadzony stan wyjątkowy w dekreście Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego mogą być przewidziane następujące środki i czasowe ograniczenia:

a) czasowe przesiedlenie mieszkańców do rejonów bezpiecznych z obligatoryjnym udostępnieniem im stałych lub tymczasowych pomieszczeń mieszkalnych;

b) wprowadzenie kwarantanny, przeprowadzenie sanitarnych akcji przeciwepidemicznych, akcji weterynaryjnych oraz innych;

c) wykorzystanie państwowych rezerw materiałowych, mobilizacja zasobów organizacji niezależnie od ich form organizacyjno-prawnych i formy własności, zmiana zasad ich działania, przestawienie wymienionych organizacji na wytwarzanie artykułów niezbędnych w warunkach stanu wyjątkowego oraz wprowadzenie innych niezbędnych w warunkach stanu wyjątkowego zmian o charakterze produkcyjno-gospodarczym;

d) zawieszenie w czynnościach na okres obowiązywania stanu wyjątkowego kierowników organizacji państwowych w związku z niewłaściwym wykonywaniem przez wymienionych kierowników

ich obowiązków i powołanie innych osób w charakterze czasowo pełniących obowiązki wymienionych kierowników;

e) zawieszenie w czynnościach na okres obowiązywania stanu wyjątkowego kierowników organizacji niepaństwowych w związku z niestosowaniem lub niewłaściwym stosowaniem przez nich środków przewidzianych przez punkt „g” artykułu 11 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej i przez punkt „c” niniejszego artykułu i powołanie innych osób w charakterze czasowo pełniących obowiązki wymienionych kierowników;

f) w wyjątkowych wypadkach związanych z koniecznością przeprowadzenia i zapewnienia odpowiedniego zaplecza prac awaryjno-ratowniczych i innych pilnych prac mobilizowanie zdolnej do pracy ludności i wykorzystywanie pojazdów obywateli do przeprowadzania wymienionych prac z jednoczesnym obligatoryjnym przestrzeganiem wymogów ochrony pracy.

Artykuł 14

Ograniczenie prawa obywateli Federacji Rosyjskiej do udziału w wyborach i referendum w warunkach stanu wyjątkowego

Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, przez cały okres obowiązywania stanu wyjątkowego nie przeprowadza się wyborów i referendum. W wypadku, gdy w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego upłynie kadencja właściwych wybieralnych organów władzy państwowej, organów samorządu lokalnego i osób urzędowych, kadencja wymienionych organów i osób zostaje przedłużona do chwili utraty przez stan wyjątkowy jego mocy obowiązującej, o ile ich uprawnienia nie uległy zawieszeniu w trybie przewidzianym przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną.

Artykuł 15

Zawieszenie obowiązywania aktów prawnych organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej i aktów organów samorządu lokalnego

Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo zawieszać obowiązywanie aktów prawnych organów władzy państwowej podmiotów Federa-

cji Rosyjskiej, aktów prawnych organów samorządu lokalnego obowiązujących na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, w wypadku sprzeczności tych aktów z dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu na danym terytorium stanu wyjątkowego.

ROZDZIAŁ IV SIŁY I ŚRODKI ZAPEWNIAJĄCE RYGOR STANU WYJĄTKOWEGO

Artykuł 16

Sily i środki służące do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego

Do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego wykorzystywane są siły i środki organów spraw wewnętrznych, systemu penitencjarnego, federalnych organów bezpieczeństwa, wojsk wewnętrznych, jak również siły i środki organów ds. obrony cywilnej, sytuacji nadzwyczajnych i likwidacji skutków klęsk żywiołowych.

Artykuł 17

Wykorzystanie dodatkowych sił i środków do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego

1. W wyjątkowych wypadkach na podstawie dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej, w uzupełnieniu sił i środków wymienionych w artykule 16 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego mogą być wykorzystywane Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe. Wojska i organy służby granicznej wykorzystywane są do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego jedynie w celu ochrony granicy państwowej Federacji Rosyjskiej.

2. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe wykorzystywane są do wykonywania następujących zadań:

a) egzekwowania specjalnych rygorów odnoszących się do zasad wjazdu na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy i wjazdu z niego;

b) ochrony obiektów o istotnym znaczeniu dla ludności i zapewniających funkcjonowanie transportu oraz obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, jak również dla środowiska naturalnego;

c) rozdzielania zwalczających się stron w konfliktach, którym towarzyszą akty przemocy z użyciem broni, sprzętu bojowego oraz specjalnego;

d) zwalczania nielegalnych formacji zbrojnych;

e) likwidowania sytuacji nadzwyczajnych i ratowania życia ludzkiego w składzie sił Jednolitego Państwowego Systemu Zapobiegania i Likwidowania Sytuacji Nadzwyczajnych.

3. Zadania wymienione w punktach „a”-”d” ustępu drugiego niniejszego artykułu członkowie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych wykonują wspólnie z funkcjonariuszami organów spraw wewnętrznych, systemu penitencjarnego, federalnych organów bezpieczeństwa i żołnierzami wojsk wewnętrznych. Na członków Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych rozciągają się przy tym przepisy ustawodawstwa federalnego o wojskach wewnętrznych w części dotyczącej warunków, trybu i zakresu stosowania siły fizycznej, środków specjalnych, broni, sprzętu bojowego oraz specjalnego, gwarancji bezpieczeństwa osobistego wojskowych i członków ich rodzin, gwarancji ich ochrony prawnej i socjalnej.

Artykuł 18

Komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. W celu realizacji jednolitego zarządzania siłami i środkami zapewniającymi rygor stanu wyjątkowego dekretem Prezydenta Federa-

cji Rosyjskiej zostaje wyznaczony komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

2. Komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy:

a) wydaje w ramach swoich uprawnień zarządzenia i rozporządzenia w sprawach związanych z zapewnieniem rygoru stanu wyjątkowego, obowiązujące na właściwym terytorium, wszystkie organizacje niezależnie od ich form organizacyjno-prawnych i formy własności oraz osoby urzędowe zasiadające w tych organizacjach, obywateli, jak również kierowników (dowódców) organów spraw wewnętrznych, organów ds. obrony cywilnej, sytuacji nadzwyczajnych i likwidacji skutków klęsk żywiołowych, formacji wojskowych stacjonujących (rozmieyszczonych) na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy i dodatkowo wykorzystywanych do zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego;

b) wyznacza porę i termin obowiązywania godziny milicyjnej;

c) określa specjalne rygory w dotyczące zasad wjazdu na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy i wyjazdu z niego;

d) wprowadza specjalne rygory dotyczące sprzedaży broni, amunicji, leków i preparatów medycznych zawierających substancje narkotyczne, psychotropowe i inne silnie działające substancje, spirytusu etylowego, napojów alkoholowych i wyrobów zawierających alkohol;

e) określa tryb i miejsce przechowywania skonfiskowanych broni, amunicji, materiałów, substancji i sprzętu wojskowego wymienionych w punkcie „e” artykułu 12 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej;

f) deportuje w ustanowionym trybie poza granice terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, osoby naruszające rygor stanu wyjątkowego;

g) zwraca się do Prezydenta Federacji Rosyjskiej z wnioskami o konieczności zastosowania na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, środków i czasowych ograniczeń przewidzia-

nych przez artykuły 11-13 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej;

h) powiadamia za pośrednictwem środków masowego przekazu ludność właściwego terytorium o trybie realizacji poszczególnych środków stosowanych w warunkach stanu wyjątkowego;

i) ustanawia specjalny tryb akredytacji dziennikarzy na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, oraz tryb ich pracy.

3. Komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, ma prawo uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach organów władzy państwowej i posiedzeniach organów samorządu lokalnego działających na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, i zgłaszać wnioski w sprawach należących zgodnie z niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną i innymi normatywnymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej do jego kompetencji.

4. Komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, kieruje komendanturą wymienionego terytorium. Działalność komendantury regulują przepisy zatwierdzone przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

5. Utworzenie komendantury terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, nie powoduje zawieszenia działalności organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organów samorządu lokalnego działających na wymienionym terytorium.

Artykuł 19

Koordynowanie działań sił i środków zapewniających rygor stanu wyjątkowego

1. W celu koordynowania działań sił i środków zapewniających rygor stanu wyjątkowego, w składzie komendantury terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej może być utworzony połączony sztab operacyjny złożony z przedstawicieli organów zapewniających rygor stanu wyjątkowego.

2. Połączonym sztabem operacyjnym kieruje komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

Artykuł 20

Właściwości operacyjnego podporządkowania wojsk i formacji wojskowych w razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Federacji Rosyjskiej

W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Federacji Rosyjskiej wszystkie wojska i formacje wojskowe zostają operacyjnie podporządkowane federalnemu organowi władzy wykonawczej określoneemu przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 21

Dodatkowe gwarancje i rekompensaty dla osób, które uczestniczyły w zapewnieniu rygoru stanu wyjątkowego

1. Funkcjonariusze organów spraw wewnętrznych, systemu penitencjarnego, federalnych organów bezpieczeństwa, żołnierze wojsk wewnętrznych, organów ds. obrony cywilnej, sytuacji nadzwyczajnych i likwidacji skutków klęsk żywiołowych, członkowie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, jak również inne osoby, które uczestniczyły w zapewnieniu rygoru stanu wyjątkowego, objęci zostają dodatkowymi gwarancjami i rekompensatami przewidzianymi przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

2. Ewidencja osób wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu prowadzona jest w trybie ustanowionym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ V

**SPECJALNE ZARZĄDZANIE TERYTORIUM, NA KTÓRYM
ZOSTAŁ WPROWADZONY STAN WYJĄTKOWY**

Artykuł 22

**Organy specjalnego zarządzania terytorium,
na którym został wprowadzony stan wyjątkowy**

Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej może być wprowadzone specjalne zarządzanie tym terytorium poprzez utworzenie:

- a) tymczasowego specjalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy;
- b) federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

Artykuł 23

**Odezwa Prezydenta Federacji Rosyjskiej w razie
wprowadzenia specjalnego zarządzania terytorium,
na którym został wprowadzony stan wyjątkowy**

W razie konieczności wprowadzenia specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, Prezydent Federacji Rosyjskiej zwraca się z odezwą do ludności terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, oraz osób urzędowych zasiadających w organach władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej i organach samorządu lokalnego działających na danym terytorium, uprzedzając o możliwości wprowadzenia specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, poprzez utworzenie tymczasowego specjalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, bądź federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy. Wymieniona odezwa zostaje podana do wiadomości ludności terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, za pośrednictwem środków masowego przekazu.

Artykuł 24

Tymczasowy specjalny organ zarządzający terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. Tymczasowy specjalny organ zarządzający terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

2. Tymczasowemu specjalnemu organowi zarządzającemu terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, może być przekazana pełnia lub część uprawnień organów władzy wykonawczej podmiotu Federacji Rosyjskiej i organów samorządu lokalnego działających na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

3. Kierownika tymczasowego specjalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, powołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej. Komendant terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, zostaje podporządkowany kierownikowi tymczasowego specjalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, i służbowo jest jego pierwszym zastępcą.

Artykuł 25

Federalny organ zarządzający terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. W wypadku, gdy na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, utworzenie tymczasowego specjalnego organu zarządzającego wymienionym terytorium nie zapewniło osiągnięcia celów wprowadzenia stanu wyjątkowego, może być utworzony federalny organ zarządzający terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy. Jednocześnie wygasają uprawnienia tymczasowego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

2. Kierownika federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, powołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej. Regulamin federalnego organu zarządzającego

terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, zatwierdza Prezydent Federacji Rosyjskiej.

3. W razie wprowadzenia specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, poprzez utworzenie federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, realizacja uprawnień organów władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej i organów samorządu lokalnego działających na wymienionym terytorium ulega zawieszeniu, a ich funkcje zostają powierzone federalnemu organowi zarządzającemu terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

4. Komendantura terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, w razie wprowadzenia powyższej formy specjalnego zarządzania wymienionym terytorium zostaje włączona do struktury federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy. Komendant wymienionego terytorium służbowo jest pierwszym zastępcą kierownika federalnego organu zarządzającego terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

Artykuł 26

Akty prawne organów specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. Wymienione w artykułach 24 i 25 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej organy specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, mają prawo wydawać w ramach swoich uprawnień obowiązujące na właściwym terytorium zarządzenia i rozporządzenia w sprawach związanych z zapewnieniem rygoru stanu wyjątkowego.

2. Organizacje, osoby urzędowe i obywatele znajdujące się (przebywający) na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, obowiązane (obowiązani) są udzielać wszechstronnej pomocy organom specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, oraz wykonywać zarządzenia i rozporządzenia.

dzenia w sprawach związanych z zapewnieniem rygoru stanu wyjątkowego.

Artykuł 27

Finansowanie prac mających na celu wyeliminowanie przyczyn i skutków okoliczności, które stanowiły podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego

1. Wielkości wykorzystywanych rezerw państwowych, skalę i tryb finansowania oraz zapewnienia odpowiedniej bazy materiałowo-technicznej prac mających na celu wyeliminowanie okoliczności, które stanowiły podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego, w tym tryb finansowania świadczeń socjalnych i rekompensat dla obywateli, którzy ponieśli straty wskutek zaistnienia okoliczności, stanowiących podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego, posunięć mających na celu czasowe przesiedlenie mieszkańców do rejonów bezpiecznych, w związku z zastosowaniem innych środków przewidzianych przez rozdział III niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, jak również tryb wypłacania rekompensat organizacjom, które poniosły straty w związku z zastosowaniem środków przewidzianych przez rozdział III niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, określa Rząd Federacji Rosyjskiej. W wypadku, gdy kwoty wyasygnowane z budżetu państwa są nie-wystarczające na sfinansowanie wymienionych wydatków, Rząd Federacji Rosyjskiej przedkłada Dumie Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej projekt ustawy federalnej przewidującej dodatkowe finansowanie.

2. Wydatki wymienione w ustępie pierwszym niniejszego artykułu finansowane są z budżetu federalnego. Do realizacji wymienionego finansowania wykorzystywane są placówki terenowe Banku Rosji tworzone zgodnie z ustawodawstwem o Banku Rosji.

3. Organy specjalnego zarządzania terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, na okres obowiązywania stanu wyjątkowego mogą uzyskiwać uprawnienia w zakresie dysponowania w ustalonym trybie kwotami wyasygnowanymi z budżetu państwa na odbudowę obiektów infrastruktury, sfery socjalnej, substancji mieszkaniowej, znajdujących się na wymienionym terytorium.

ROZDZIAŁ VI

**GWARANCJE PRAW OBYWATELI I ODPOWIEDZIALNOŚĆ
OBYWATELI I OSÓB URZĘDOWYCH W WARUNKACH
STANU WYJĄTKOWEGO**

Artykuł 28

**Zakres stosowania środków i czasowych ograniczeń w warunkach
stanu wyjątkowego**

1. Środki stosowane w warunkach stanu wyjątkowego i pociągające za sobą zmianę (ograniczenie) przewidzianych przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej uprawnień federalnych organów władzy wykonawczej, ustawodawczych (przedstawicielskich) i wykonawczych organów władzy podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego, praw organizacji i stowarzyszeń, praw i wolności człowieka i obywatela winny być realizowane w zakresie, jakiego wymaga powaga zaistniałej sytuacji.

2. Wymienione w ustępie pierwszym niniejszego artykułu środki winny być zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Federacji Rosyjskiej wynikającymi z umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej w dziedzinie praw człowieka i nie powinny pociągać za sobą jakiegokolwiek dyskryminacji poszczególnych osób lub grup ludności wyłącznie ze względu na płeć, rasę, narodowość, język, pochodzenie, stan majątkowy, zajmowane stanowisko, miejsce zamieszkania, stosunek do religii, przekonania, przynależność do stowarzyszeń, jak również ze względu na inne okoliczności.

Artykuł 29

**Gwarancje praw majątkowych i socjalnych obywateli oraz
organizacji w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego**

1. Osobom zmobilizowanym do przeprowadzenia i zapewnienia odpowiedniego zaplecza prac awaryjno-ratowniczych i innych pilnych prac zgodnie z punktem „f” artykułu 13 niniejszej Federalnej Ustawy

Konstytucyjnej, gwarantuje się wynagrodzenie za pracę zgodnie z ustawodawstwem pracy Federacji Rosyjskiej.

2. Osobom, które ucierpiały wskutek okoliczności stanowiących podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego lub w związku z zastosowaniem środków służących wyeliminowania takich okoliczności lub likwidacji ich skutków, udostępnia się pomieszczenia mieszkalne, wyrównuje wyrządzone szkody materialne, pomaga w znalezieniu zatrudnienia i udziela niezbędnej pomocy na warunkach i w trybie ustalonych przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

3. Organizacje, których majątek i zasoby były wykorzystywane zgodnie z punktem „c” artykułu 13 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, mają prawo do wyrównania wyrządzonych im strat w trybie i wysokości ustalonych przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 30

Tryb i warunki stosowania siły fizycznej i środków specjalnych

Przewidziane przez ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej tryb i warunki stosowania siły fizycznej, środków specjalnych, broni, sprzętu bojowego i specjalnego nie ulegają zmianie w warunkach stanu wyjątkowego.

Artykuł 31

Tryb zatrzymywania obywateli, którzy naruszyli przepisy godziny milicyjnej

1. Obywatele, którzy naruszyli przepisy godziny milicyjnej wprowadzone zgodnie z punktem „a” artykułu 12 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, są zatrzymywani przez siły zapewniające rygor stanu wyjątkowego do zakończenia godziny milicyjnej, a obywatele, którzy nie posiadają przy sobie dokumentów tożsamości - do czasu ustalenia ich tożsamości, nie dłużej jednak niż na trzy doby, decyzją kierownika organu spraw wewnętrznych lub jego zastępcy. Postanowieniem sądu wymieniony termin może być przedłużony nie

więcej jednak niż o dziesięć dób. Osoby zatrzymane, ich rzeczy i pojazdy mogą być poddane rewizji.

2. Decyzja o zatrzymaniu podjęta przez kierownika organu spraw wewnętrznych lub jego zastępcę może być zaskarżona do ich zwierzchnika lub sądu.

3. W wypadku wprowadzenia kwarantanny wskutek zaistnienia groźby rozprzestrzenienia się niebezpiecznych chorób zakaźnych ludzi, zwierząt i roślin na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, obywatele podlegający zgodnie z punktem „f” artykułu 12 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej deportacji poza jego granice zatrzymywani są na ogólnych zasadach do chwili upływu przewidzianego terminu obserwacji takich obywateli.

Artykuł 32

Odpowiedzialność za naruszenie wymogów rygoru stanu wyjątkowego

Za naruszenie wymogów rygoru stanu wyjątkowego wprowadzonych zgodnie z niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną obywatele, osoby urzędowe i organizacje ponoszą odpowiedzialność zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 33

Skutki prawne utraty przez stan wyjątkowy jego mocy obowiązującej

1. Dekrety Prezydenta Federacji Rosyjskiej oraz inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej, normatywne akty prawne podmiotów Federacji Rosyjskiej, uchwalone w celu zapewnienia rygoru stanu wyjątkowego i związane z czasowym ograniczeniem praw i wolności obywateli, jak również praw organizacji, tracą moc jednocześnie z utratą przez stan wyjątkowy jego mocy obowiązującej - bez specjalnego powiadomienia o tym.

2. Utrata przez stan wyjątkowy jego mocy obowiązującej pociąga za sobą umorzenie postępowania administracyjnego w sprawach

o naruszenie rygoru stanu wyjątkowego i niezwłoczne zwolnienie osób zatrzymanych w trybie administracyjnym lub aresztowanych na wymienionych podstawach.

Artykuł 34

Odpowiedzialność osób uczestniczących w zapewnieniu rygoru stanu wyjątkowego

Niezgodne z prawem użycie siły fizycznej, środków specjalnych, broni, sprzętu bojowego i specjalnego przez funkcjonariuszy organów spraw wewnętrznych, systemu penitencjarnego, federalnych organów bezpieczeństwa, żołnierzy wojsk wewnętrznych i członków Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, jak również przekroczenie przez osoby urzędowe zasiadające w organach sił zapewniających rygor stanu wyjątkowego ich uprawnień służbowych, łącznie z naruszeniem przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną gwarancji praw i wolności człowieka i obywatela, pociąga za sobą odpowiedzialność zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 35

Realizacja wymiaru sprawiedliwości na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, wymiar sprawiedliwości realizowany jest wyłącznie przez sądy. Na wymienionym terytorium działają wszystkie sądy ustanowione zgodnie z rozdziałem 7 Konstytucji Federacji Rosyjskiej.

2. Stanowienie jakichkolwiek form lub rodzajów sądów nadzwyczajnych, jak również stosowanie jakichkolwiek form i rodzajów dożnego lub nadzwyczajnego postępowania sądowego jest niedopuszczalne.

3. W wypadku niemożności realizowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy działające na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, postanowieniem Sądu Najwyższego Federacji

Rosyjskiej lub Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej zgodnie z ich kompetencjami może ulec zmianie właściwość terytorialna spraw rozpatrywanych w sądach.

Artykuł 36

Działalność organów prokuratury na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy

1. Działalność organów prokuratury Federacji Rosyjskiej na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, realizowana jest w trybie przewidzianym przez ustawę federalną.

2. W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na terytoriach kilku podmiotów Federacji Rosyjskiej Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej może utworzyć międzyregionalną prokuraturę terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy.

ROZDZIAŁ VII PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 37

Powiadamianie i informowanie Organizacji Narodów Zjednoczonych i Rady Europy o wprowadzeniu stanu wyjątkowego i utracie przezeń mocy obowiązującej

1. W wypadku wprowadzenia zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną stanu wyjątkowego federalny organ władzy wykonawczej, w którego gestii znajdują się zagadnienia dotyczące spraw zagranicznych, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Federacji Rosyjskiej wynikającymi z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, w terminie trzydniowym powiadamia Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz informuje Sekretarza Generalnego Rady Europy o czasowych ograniczeniach praw i wolności obywateli będących odstępniem od zobowiązań wynikających z wymienionych umów międzyna-

rodowych, o zakresie tego odstąpienia i przyczynach podjęcia takiej decyzji.

2. Federalny organ władzy wykonawczej, w którego gestii znajdują się zagadnienia dotyczące spraw zagranicznych, informuje - odpowiednio Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych i Sekretarza Generalnego Rady Europy - o utracie przez stan wyjątkowy zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną mocy obowiązującej i reaktywowaniu obowiązywania w pełnym zakresie postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Artykuł 38

Powiadamianie państw ościennych o wprowadzeniu stanu wyjątkowego

W wypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego na poszczególnych obszarach Federacji Rosyjskiej federalny organ władzy wykonawczej, w którego gestii znajdują się zagadnienia dotyczące spraw zagranicznych, w ciągu doby od chwili podjęcia przez Radę Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej uchwały o zatwierdzeniu dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego powiadamia państwa ościenne o okolicznościach, które stanowiły podstawę do wprowadzenia stanu wyjątkowego.

Artykuł 39

Międzynarodowa pomoc humanitarna

Międzynarodowa pomoc humanitarna na terytorium, na którym został wprowadzony stan wyjątkowy, realizowana jest zgodnie z umowami międzynarodowymi Federacji Rosyjskiej w trybie ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 40

Utrata mocy przez poszczególne akty ustawodawcze w związku z uchwaleniem niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

W związku z uchwaleniem niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej tracą moc:

a) Ustawa RFSRR z 17 maja 1991 r. Nr 1253-1 „O stanie wyjątkowym” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych RFSRR i Rady Najwyższej RFSRR, 1991, Nr 22, poz. 773);

b) Uchwała Rady Najwyższej RFSRR z 17 maja 1991 r. Nr 1254-1 „O trybie wprowadzania w życie Ustawy RFSRR „O stanie wyjątkowym” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych RFSRR i Rady Najwyższej RFSRR, 1991, Nr 22, poz. 774).

Artykuł 41

Dostosowanie normatywnych aktów prawnych do niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

Prezydentowi Federacji Rosyjskiej zaleca się, a Rządowi Federacji Rosyjskiej poleca dostosowanie ich normatywnych aktów prawnych do niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej.

Artykuł 42

Uznanie za nieobowiązujące i nie mające zastosowania na terytorium Federacji Rosyjskiej poszczególnych aktów ustawodawczych Związku SRR

W związku z uchwaleniem niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej uznaje się za nieobowiązujące i nie mające zastosowania na terytorium Federacji Rosyjskiej:

a) Ustawę ZSRR z 3 kwietnia 1990 r. Nr 1407-1 „O rygorze prawnym stanu wyjątkowego” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych ZSRR i Rady Najwyższej ZSRR, 1990, Nr 15, poz. 250);

b) Uchwałę Rady Najwyższej ZSRR z 3 kwietnia 1990 r. Nr 1408-1 „*O wprowadzeniu w życie Ustawy ZSRR „O rygorze prawnym stanu wyjątkowego”* (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych ZSRR i Rady Najwyższej ZSRR, 1990, Nr 15, poz. 251).

Artykuł 43

Wejście w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

Niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna wchodzi w życie z dniem jej oficjalnego opublikowania.

Nr 3-FUK, 30 maja 2001 r.

Prezydent Federacji Rosyjskiej
W. Putin

FEDERALNA USTAWA KONSTYTUCYJNA O STANIE WOJENNYM

Zatwierdzona przez Dumę Państwową 27 grudnia 2001 roku

Zatwierdzona przez Radę Federacji 16 stycznia 2002 roku

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Stan wojenny

1. Pod pojęciem stanu wojennego należy rozumieć specjalny system prawny wprowadzany na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej w wypadku agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej lub bezpośredniej groźby agresji.

2. Celem wprowadzenia stanu wojennego jest stworzenie warunków do odparcia lub zapobieżenia agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej.

3. Stan wojenny zaczyna obowiązywać w dniu i o godzinie rozpoczęcia obowiązywania stanu wojennego, ustanowionych dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego, a kończy się w dniu i o godzinie zniesienia (utruty mocy obowiązującej) stanu wojennego.

4. W okresie obowiązywania stanu wojennego zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną mogą być, w stopniu niezbędnym do zapewnienia obrony kraju i bezpieczeństwa państwa, ograniczane prawa i wolności obywateli Federacji Rosyjskiej, obcokrajowców, osób bez obywatelstwa (w dalszym ciągu zwanych obywatelami),

działalność organizacji niezależnie od ich form organizacyjno-prawnych i formy własności, prawa zasiadających w nich osób urzędowych. Na obywateli, organizacje i zasiadające w nich osoby urzędowe mogą być nakładane dodatkowe powinności.

5. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe wykonujące zadania obronne (w dalszym ciągu zwane Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej, innymi wojskami, formacjami i organami wojskowymi) używane są do odparcia lub zapobieżenia agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawami federalnymi i innymi normatywnymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej, jak również zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego oraz umowami międzynarodowymi Federacji Rosyjskiej w tej dziedzinie.

6. Powszechna lub częściowa mobilizacja, o ile nie została ogłoszona wcześniej, w razie wprowadzenia stanu wojennego na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach ogłaszana jest zgodnie z ustawami federalnymi i innymi normatywnymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 2

Podstawa prawna stanu wojennego

Podstawę prawną stanu wojennego stanowią Konstytucja Federacji Rosyjskiej, niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna, uchwalone na jej podstawie ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej, jak również ogólnie uznane zasady i normy prawa międzynarodowego oraz umowy międzynarodowe Federacji Rosyjskiej w tej dziedzinie.

Artykuł 3

Podstawy do wprowadzenia stanu wojennego

1. Zgodnie z ustępem 2 artykułu 87 Konstytucji Federacji Rosyjskiej podstawą do wprowadzenia przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej stanu wojennego na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej

poszczególnych obszarach jest agresja przeciwko Federacji Rosyjskiej lub bezpośrednia groźba agresji.

2. Do celów niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego za agresję przeciwko Federacji Rosyjskiej uznaje się użycie przez państwo obce (grupę państw) siły zbrojnej przeciwko suwerenności, niezawisłości politycznej i integralności terytorialnej Federacji Rosyjskiej lub w jakikolwiek inny sposób sprzeczny z Kartą Narodów Zjednoczonych.

Zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego za akt agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej niezależnie od wypowiedzenia przez państwo obce (grupę państw) wojny Federacji Rosyjskiej uznaje się:

1) wtargnięcie lub napaść sił zbrojnych państwa obcego (grupy państw) na terytorium Federacji Rosyjskiej, jakkolwiek okupację wojskową terytorium Federacji Rosyjskiej będącą wynikiem takiego wtargnięcia lub takiej napaści, bądź jakkolwiek aneksję terytorium Federacji Rosyjskiej lub jej części z użyciem siły zbrojnej;

2) bombardowanie przez siły zbrojne państwa obcego (grupy państw) terytorium Federacji Rosyjskiej lub użycie jakiejkolwiek broni przez państwo obce (grupę państw) przeciwko Federacji Rosyjskiej;

3) blokadę portów lub wybrzeży Federacji Rosyjskiej przez siły zbrojne państwa obcego (grupy państw);

4) napaść sił zbrojnych państwa obcego (grupy państw) na Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej lub inne wojska niezależnie od miejsca ich dyslokacji;

5) działania państwa obcego (grupy państw) zezwalającego (zezwalających) innemu państwu (grupie państw) na wykorzystywanie swojego terytorium w celu dokonania aktu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej;

6) nasyłanie przez państwo obce (grupę państw) lub w imieniu państwa obcego (grupy państw) uzbrojonych band, grup, sił nieregularnych lub najemników dokonujących aktów użycia siły zbrojnej

przeciwko Federacji Rosyjskiej, równoznacznych z wymienionymi w niniejszym punkcie aktami agresji.

Za akty agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej mogą być uznawane także inne akty użycia przez państwo obce (grupę państw) siły zbrojnej przeciwko suwerenności, niezawisłości politycznej i integralności terytorialnej Federacji Rosyjskiej lub w jakikolwiek inny sposób sprzeczny z Kartą Narodów Zjednoczonych, równoznaczne z wymienionymi w niniejszym punkcie aktami agresji.

3. Do celów niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej za bezpośrednią groźbę agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej mogą być uznawane działania państwa obcego (grupy państw) podejmowane z naruszeniem Karty Narodów Zjednoczonych, ogólnie uznanych zasad i norm prawa międzynarodowego i bezpośrednio wskazujące na przygotowania do dokonania aktu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej, łącznie z wypowiedzeniem wojny Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 4

Wprowadzenie stanu wojennego

1. Stan wojenny na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach wprowadzany jest dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Prezydent Federacji Rosyjskiej bezzwłocznie powiadamia o wprowadzeniu stanu wojennego Radę Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej (w dalszym ciągu zwaną Radą Federacji) i Dumę Państwową Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej (w dalszym ciągu zwaną Dumą Państwową).

2. W dekreście Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego winny być podane:

- data i czas rozpoczęcia obowiązywania stanu wojennego;
- granice terytorium, na którym zostaje wprowadzony stan wojenny.

3. Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego podlega bezzwłocznemu ogłoszeniu za pośrednictwem

radia i telewizji, jak również bezzwłocznemu oficjalnemu opublikowaniu.

4. Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego bezzwłocznie przekazywany jest do zatwierdzenia przez Radę Federacji.

5. Sprawa zatwierdzenia dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego winna być rozpatrzona przez Radę Federacji w ciągu 48 godzin od chwili otrzymania tego dekretu.

W wypadku, gdy z uwagi na nadzwyczajne i nieuniknione w tych warunkach okoliczności posiedzenie Rady Federacji nie może się odbyć w ustanowionym czasie, sprawa ta może być rozpatrzona w terminie późniejszym niż wymieniony w części pierwszej niniejszego punktu.

6. Decyzja o zatwierdzeniu dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego zapada większością głosów ogólnej liczby członków Rady Federacji w formie stosownej uchwały.

W wypadku nie zatwierdzenia przez Radę Federacji dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego decyzja taka przedstawiana jest w formie uchwały Rady Federacji.

7. Nie zatwierdzony przez Radę Federacji dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego traci moc obowiązującą od dnia następującego po dniu, w którym została podjęta taka decyzja, o czym ludność Federacji Rosyjskiej lub jej poszczególnych właściwych obszarów powiadamiana jest w takim samym trybie, w jakim została powiadomiona o wprowadzeniu stanu wojennego.

ROZDZIAŁ II

RYGOR STANU WOJENNEGO I JEGO ZAPEWNIENIE

Artykuł 5

Rygor stanu wojennego

1. Rygor stanu wojennego określa niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna i obejmuje on kompleks środków ekonomicznych,

politycznych, administracyjnych, wojskowych i innych, których celem jest stworzenie warunków do odparcia lub zapobieżenia agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej.

2. Środki przewidziane przez artykuł 7 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej stosowane są tylko na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny.

3. Środki przewidziane przez artykuł 8 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej mogą być stosowane w razie wprowadzenia stanu wojennego w trybie przewidzianym przez ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej, zarówno na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, jak i na terytoriach, na których stan wojenny nie został wprowadzony.

Artykuł 6

Zapewnienie rygoru stanu wojennego

1. Rygor stanu wojennego zapewniają organy władzy państwowej i organy administracji wojskowej zgodnie z uprawnieniami przyznanymi im przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną, inne ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej w drodze stosowania środków przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną.

2. Środki przewidziane przez punkt 2 artykułu 7 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej stosowane są przez federalne organy władzy wykonawczej, organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organy administracji wojskowej na podstawie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

3. Organy samorządu lokalnego udzielają pomocy organom władzy państwowej i organom administracji wojskowej w zapewnieniu rygoru stanu wojennego.

Artykuł 7

Środki stosowane na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny

1. Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, zgodnie z ustawami federalnymi i innymi normatywnymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej stosowane są środki związane z organizacją produkcji (wykonywaniem prac, świadczeniem usług) na potrzeby państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, formacji specjalnych tworzonych na czas wojny (w dalszym ciągu zwanych formacjami specjalnymi) oraz na potrzeby ludności.

2. Na podstawie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, stosowane są następujące środki:

1) wzmoczona ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego, obiektów wojskowych, ważnych obiektów państwowych i specjalnych, obiektów żywotnie ważnych dla ludności, zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

2) wprowadzenie specjalnych rygorów w odniesieniu do działania obiektów zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

3) ewakuacja obiektów gospodarczych, socjalnych i kulturalnych, jak również czasowe przesiedlenie mieszkańców do rejonów bezpiecznych z obligatoryjnym udostępnieniem takim mieszkańcom stałych lub tymczasowych pomieszczeń mieszkalnych;

4) wprowadzenie i zapewnienie przestrzegania specjalnych rygorów w odniesieniu do zasad wjazdu na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny i wyjazdu z niego, jak również ograniczenie swobody poruszania się po nim;

5) zawieszenie działalności partii politycznych, innych stowarzyszeń, związków wyznaniowych uprawiających propagandę i (lub) agitację, jak również inną działalność osłabiającą w warunkach stanu wojennego obronę i bezpieczeństwo Federacji Rosyjskiej;

6) angażowanie obywateli w trybie ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej do wykonywania prac na potrzeby obronności, związanych z likwidacją skutków użycia broni przez przeciwnika, odbudową uszkodzonych (zniszczonych) obiektów gospodarczych, systemów komunalnych i obiektów wojskowych, jak również do udziału w zwalczaniu pożarów, epidemii i epizootii;

7) konfiskata, zgodnie z ustawami federalnymi niezbędnego do celów obronnych majątku organizacji i obywateli z późniejszym zwrotem przez państwo wartości skonfiskowanego majątku;

8) zakaz lub ograniczenie wyboru miejsca pobytu bądź miejsca zamieszkania;

9) zakaz lub ograniczenie organizowania zebrań, wieców i demonstracji, pochodów i pikiet, jak również innych imprez masowych;

10) zakaz strajków oraz stosowania innych metod zawieszania lub wstrzymywania działalności organizacji;

11) ograniczenia ruchu pojazdów oraz ich rewidowanie;

12) zakaz przebywania obywateli na ulicach i w innych miejscach publicznych przez określoną część doby oraz przyznanie federalnym organom władzy wykonawczej, organom władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organom administracji wojskowej prawa przeprowadzania w razie potrzeby kontroli dokumentów tożsamości obywateli, rewizji osobistej, przeszukania ich rzeczy, mieszkań i pojazdów, a na podstawach przewidzianych przez ustawę federalną - zatrzymywanie obywateli i pojazdów. Czas zatrzymania obywateli nie może przy tym przekroczyć 30 dni;

13) zakaz sprzedaży broni, amunicji, materiałów wybuchowych i substancji toksycznych, wprowadzenie specjalnych rygorów w zakresie obrotu lekami i preparatami medycznymi zawierającymi substancje narkotyczne i inne silnie działające substancje, napojów wyskokowych. W wypadkach przewidzianych przez ustawy federalne

i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej obywatelom konfiskuje się broń, amunicję, materiały wybuchowe i substancje toksyczne, zaś organizacjom - oprócz broni, amunicji, materiałów wybuchowych i substancji toksycznych także bojowy i szkoleniowy sprzęt wojskowy oraz substancje radioaktywne;

14) wprowadzenie kontroli działania obiektów zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, działania drukarni, ośrodków obliczeniowych i systemów automatycznych, środków masowego przekazu, wykorzystywanie ich do celów obronnych; zakaz działalności indywidualnych radiowych stacji nadawczo-odbiorczych;

15) wprowadzenie wojskowej cenzury przesyłek pocztowych i wiadomości przekazywanych za pomocą systemów telekomunikacyjnych, jak również kontroli rozmów telefonicznych, utworzenie organów cenzury bezpośrednio zajmującymi się wymienionymi sprawami;

16) internowanie (odizolowanie), zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego obywateli państwa obcego będącego w stanie wojny z Federacją Rosyjską;

17) zakaz lub ograniczenie wyjazdów obywateli poza granice terytorium Federacji Rosyjskiej;

18) wprowadzenie w organach władzy państwowej, innych organach państwowych, organach administracji wojskowej, organach samorządu lokalnego i organizacjach dodatkowych środków, zmierzających do wzmocnienia rygoru tajności;

19) przerwanie działalności w Federacji Rosyjskiej tych organizacji zagranicznych i międzynarodowych, co do których organy ochrony prawnej uzyskały wiarygodne informacje, iż wymienione organizacje prowadzą działalność zmierzającą do osłabienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.

3. Środki przewidziane przez podpunkt 16 punktu 2 niniejszego artykułu mogą być stosowane w okresie obowiązywania stanu wojennego tylko w wypadku agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej.

4. Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, nie przeprowadza się referendów i wyborów do organów władzy państwowej i organów samorządu lokalnego.

5. Ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej regulujące stosowanie środków przewidzianych przez punkty 1 i 2 niniejszego artykułu mogą być uchwalone zarówno w okresie obowiązywania stanu wojennego, jak i przed jego wprowadzeniem.

Artykuł 8

Inne środki stosowane w okresie obowiązywania stanu wojennego

1. W okresie obowiązywania stanu wojennego ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej mogą do celów związanych z produkcją (wykonywaniem prac, świadczeniem usług) na potrzeby państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, formacji specjalnych oraz na potrzeby ludności przewidywać środki związane z wprowadzeniem czasowych ograniczeń dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej i finansowej, obrotu majątkowego, nieskrępowanego przemieszczania towarów, usług i środków finansowych, poszukiwania, uzyskiwania, przekazywania, tworzenia i rozpowszechniania informacji, czasowo zmieniać formę własności organizacji, tryb i warunki procedur upadłościowych, regulaminy pracy oraz ustalać właściwości regulacji finansowych, podatkowych, celnych i bankowych zarówno na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, jak i na terytoriach, na których stan wojenny nie został wprowadzony.

2. Wymienione w punkcie 1 niniejszego artykułu ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej mogą być uchwalone zarówno w okresie obowiązywania stanu wojennego, jak i przed jego wprowadzeniem.

Artykuł 9

Wykorzystanie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych do zapewnienia rygoru stanu wojennego

1. Dla zapewnienia rygoru stanu wojennego w trybie ustanowionym przez normatywne akty prawne Prezydenta Federacji Rosyjskiej mogą zostać wykorzystane Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe.

2. Zapewniając rygor stanu wojennego Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe wykonują następujące zadania:

1) utrzymywanie specjalnych rygorów odnoszących się do zasad wjazdu na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny i wyjazdu z niego, jak również ograniczanie swobody poruszania się po nim;

2) udział w ratowaniu i ewakuacji ludności, pracach awaryjno-ratowniczych i innych pilnych pracach, zwalczaniu pożarów, epidemii i epizootii;

3) ochrona obiektów wojskowych, ważnych obiektów państwowych i specjalnych, obiektów żywotnie ważnych dla ludności, zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

4) udaremnianie działań nielegalnych formacji zbrojnych, działań terrorystycznych i dywersyjnych;

5) ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego;

6) udział w innych akcjach mających na celu zapewnienie rygoru stanu wojennego.

Artykuł 10

Zapewnienie rygoru stanu wojennego na terytorium, na którym prowadzone są działania wojenne

1. Na terytorium, na którym prowadzoną są działania wojenne i zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną został wprowadzony stan wojenny, stosowanie środków przewidzianych przez punkt 2 artykułu 7 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, na podstawie dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej może zostać powierzone organom administracji wojskowej.

2. Granice terytorium wymienionego w punkcie 1 niniejszego artykułu i uprawnienia organów administracji wojskowej z wykazu uprawnień przewidzianych przez punkt 2 artykułu 14 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej określa dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ III

UPRAWNIENIA ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ W DZIEDZINIE ZAPEWNIENIA RYGORU STANU WOJENNEGO I WŁAŚCIWOŚCI ICH FUNKCJONOWANIA W OKRESIE OBOWIĄZYWANIA STANU WOJENNEGO

Artykuł 11

Uprawnienia Prezydenta Federacji Rosyjskiej w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego

Prezydent Federacji Rosyjskiej:

1) sprawuje kierownictwo organizacyjne w zakresie zapewnienia rygoru stanu wojennego;

2) zapewnia koordynację działań i współdziałanie organów władzy państwowej w celu zapewnienia rygoru stanu wojennego;

3) kontroluje stosowanie środków zmierzających do zapewnienia funkcjonowanie stanu wojennego;

4) określa zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną środki mające zapewnić rygor stanu wojennego stosowane przez federalne organy władzy wykonawczej, organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organy administracji wojskowej na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, jak również uprawnienia wymienionych organów w zakresie stosowania tych środków;

5) określa zadania i ustala tryb wykorzystania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych do zapewnienia rygoru stanu wojennego;

6) zawiesza działalność partii politycznych, innych stowarzyszeń, związków wyznaniowych uprawiających propagandę i (lub) agitację, jak również inną działalność osłabiającą w warunkach stanu wojennego obronę i bezpieczeństwo Federacji Rosyjskiej;

7) wprowadza zakazy lub ograniczenia dotyczące organizowania zebrań, wieców i demonstracji, pochodów i pikiet, jak również innych imprez masowych;

8) wprowadza zakaz strajków oraz stosowania innych metod zawieszania lub wstrzymywania działalności organizacji;

9) określa tryb odbywania służby wojskowej w okresie obowiązywania stanu wojennego;

10) podejmuje niezbędne kroki zmierzające do rozwiązania lub zawieszenia obowiązywania umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej z państwem obcym (grupą państw), które dokonało (dokonały) aktu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej i (lub) państwami pozostającymi z nim (nimi) w sojuszu;

11) przerywa w warunkach stanu wojennego działalność w Federacji Rosyjskiej tych organizacji zagranicznych i międzynarodowych, co do których organy ochrony prawnej uzyskały wiarygodne informacje, iż wymienione organizacje prowadzą działalność zmierzającą do osłabienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej;

12) ustanawia na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, specjalne rygory w odniesieniu do działania obiektów zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarza-

jących zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

13) zatwierdza regulaminy kierowanych przez siebie federalnych organów władzy wykonawczej.

Artykuł 12

Upewnienia izb Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego

1. Rada Federacji:

1) rozpatruje uchwalone przez Dumę Państwową ustawy federalne dotyczące spraw związanych z zapewnieniem rygoru stanu wojennego;

2) rozpatruje uchwalone przez Dumę Państwową ustawy federalne dotyczące spraw rozwiązania lub zawieszenia obowiązywania umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej z państwem obcym (grupą państw), które dokonało (dokonały) aktu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej i państwami pozostającymi z nim (nimi) w sojuszu.

2. Duma Państwowa:

1) uchwała ustawy federalne dotyczące spraw związanych z zapewnieniem rygoru stanu wojennego;

2) uchwała ustawy federalne dotyczące spraw rozwiązania lub zawieszenia obowiązywania umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej z państwem obcym (grupą państw), które dokonało (dokonały) aktu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej i państwami pozostającymi z nim (nimi) w sojuszu.

Artykuł 13

Upewnienia Rządu Federacji Rosyjskiej w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego

1. Rząd Federacji Rosyjskiej:

1) kieruje, w zakresie swoich kompetencji, działalnością federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej

podmiotów Federacji Rosyjskiej i organizacji dla zapewnienia rygoru stanu wojennego;

2) planuje i zapewnia stosowanie środków związanych z organizacją produkcji (wykonywaniem prac, świadczeniem usług) na potrzeby państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, formacji specjalnych oraz na potrzeby ludności.

3) określa tryb zawierania umów (kontraktów) na wykonanie przez organizacje zadań (zamówień) związanych z zapewnieniem obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, jak również tryb rozwiązywania wcześniej zawartych umów (kontraktów);

4) organizuje prace zmierzające do zaspokojenia potrzeb państwa w okresie obowiązywania stanu wojennego w zakresie zasobów materiałowo-technicznych, zasobów siły roboczej oraz innych zasobów, organizuje prace nad planem gospodarczym czasu wojny;

5) zatwierdza regulaminy kierowanych przez siebie federalnych organów władzy wykonawczej.

2. Premier Rządu Federacji Rosyjskiej dla zapewnienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej przedkłada Prezydentowi Federacji Rosyjskiej wnioski dotyczące struktury federalnych organów władzy wykonawczej na okres obowiązywania stanu wojennego.

Artykuł 14

Uprawnienia federalnych organów władzy wykonawczej w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego

1. W celu zapewnienia rygoru stanu wojennego federalne organy władzy wykonawczej w zakresie ich kompetencji realizują następujące uprawnienia:

1) organizują produkcję (wykonywanie prac, świadczenie usług) na potrzeby państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, formacji specjalnych oraz na potrzeby ludności;

2) organizują zaopatrzenie (w razie konieczności - normowane) ludności w artykuły spożywcze i przemysłowe oraz obsługę medyczną ludności;

3) regulują działalność organizacji przemysłowych, handlowych, żywienia zbiorowego, usługowych i komunalnych;

4) powiadamiają za pośrednictwem środków masowego przekazu ludność terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, o trybie stosowania środków przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną.

2. W celu realizacji środków przewidzianych przez punkt 2 artykułu 7 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej federalne organy władzy wykonawczej na podstawie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej wykonują następujące uprawnienia:

1) zapewniają ochronę porządku i bezpieczeństwa publicznego, obiektów wojskowych, ważnych obiektów państwowych i specjalnych, obiektów żywotnie ważnych dla ludności, zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

2) organizują ewakuację obiektów gospodarczych, socjalnych i kulturalnych, jak również czasowe przesiedlenie mieszkańców do rejonów bezpiecznych z obligatoryjnym udostępnieniem takim mieszkańcom stałych lub tymczasowych pomieszczeń mieszkalnych;

3) wprowadzają specjalne rygory odnoszące się do zasad wjazdu na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny i wyjazdu z tego terytorium, jak również ograniczenie swobody poruszania się po nim i zapewniają ich przestrzeganie;

4) organizują angażowanie obywateli w trybie ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej do wykonywania prac na potrzeby obronności, związanych z likwidacją skutków użycia broni przez przeciwnika, odbudową uszkodzonych (zniszczonych) obiektów gospodarczych, systemów komunalnych i obiektów wojskowych, jak również do udziału w zwalczaniu pożarów, epidemii i epizootii;

5) konfiskują zgodnie z ustawami federalnymi pojazdy oraz inny niezbędny do celów obronnych majątek organizacji i obywateli z późniejszym zwrotem przez państwo wartości skonfiskowanego majątku;

6) wprowadzają zakazy lub ograniczenia odnoszące się do wyboru miejsca pobytu bądź miejsca zamieszkania na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny;

7) wprowadzają ograniczenia w ruchu pojazdów oraz ustalają tryb ich rewidowania;

8) wprowadzają zakaz przebywania obywateli na ulicach i w innych miejscach publicznych przez określoną część doby, w razie potrzeby przeprowadzają kontrole dokumentów tożsamości obywateli, rewizje osobiste, przeszukania ich rzeczy, mieszkań i pojazdów, a na podstawach przewidzianych przez ustawę federalną - zatrzymują obywateli i pojazdy;

9) wprowadzają zakaz sprzedaży broni, amunicji, materiałów wybuchowych i substancji toksycznych, wprowadzają specjalne rygory w zakresie obrotu lekami i preparatami medycznymi zawierającymi substancje narkotyczne i inne silnie działające substancje, napojami alkoholowymi. W wypadkach przewidzianych przez ustawy federalne i inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej konfiskują obywatelom broń, amunicję, materiały wybuchowe i substancje toksyczne, zaś organizacjom - oprócz broni, amunicji, materiałów wybuchowych i substancji toksycznych także bojowy i szkoleniowy sprzęt wojskowy oraz substancje radioaktywne;

10) wprowadzają kontrolę działania obiektów zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, działania drukarni, ośrodków obliczeniowych i systemów automatycznych, jak również środków masowego przekazu, organizują wykorzystanie ich do celów obronnych; zakazują działalności indywidualnych radiowych stacji nadawczo-odbiorczych;

11) dokonują wojskowej cenzury przesyłek pocztowych i wiadomości przekazywanych za pomocą systemów telekomunikacyjnych, jak również kontroli rozmów telefonicznych, tworzą organy cenzury

bezpośrednio zajmujące się wymienionymi sprawami i określają uprawnienia takich organów;

12) zapewniają wykonanie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej o zawieszeniu działalności partii politycznych, innych stowarzyszeń, związków wyznaniowych uprawiających propagandę i (lub) agitację, jak również inną działalność osłabiającą w warunkach stanu wojennego obronę i bezpieczeństwo Federacji Rosyjskiej;

13) zapewniają internowanie (odizolowanie) zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego obywateli państwa obcego będącego w stanie wojny z Federacją Rosyjską;

14) wprowadzają zakazy lub ograniczenia odnoszące się do wyjazdów obywateli poza granice terytorium Federacji Rosyjskiej;

15) zapewniają wprowadzenie w organach władzy państwowej, innych organach państwowych, organach administracji wojskowej, organach samorządu lokalnego i organizacjach dodatkowych środków zmierzających do wzmocnienia rygoru tajności;

16) określają tryb i miejsce przechowywania skonfiskowanych broni, amunicji, materiałów wybuchowych i substancji toksycznych, bojowego i szkoleniowego sprzętu wojskowego oraz substancji radioaktywnych;

17) zapewniają na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, specjalne rygory w odniesieniu do działania obiektów zapewniających funkcjonowanie transportu, linii komunikacyjnych i łączności, obiektów energetycznych, jak również obiektów stwarzających zwiększone zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego;

18) zapewniają wykonanie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej o przerwaniu działalności w Federacji Rosyjskiej tych organizacji zagranicznych i międzynarodowych, co do których organy ochrony prawnej uzyskały wiarygodne informacje, iż wymienione organizacje prowadzą działalność zmierzającą do osłabienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.

3. W sprawach dotyczących swojej działalności federalne organy władzy wykonawczej, ich organy terytorialne i osoby urzędowe dla

zapewnienia rygoru stanu wojennego wydają, w zakresie swoich kompetencji, akty prawne obowiązujące dla organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organy samorządu lokalnego, organizacji i zasiadających w nich osób urzędowych, jak również obywateli.

Artykuł 15

Uprawnienia organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego

1. Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej w zakresie swoich kompetencji realizują następujące uprawnienia:

1) organizują produkcję (wykonywanie prac, świadczenie usług) na potrzeby państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, formacji specjalnych oraz na potrzeby ludności;

2) organizują zaopatrzenie (w razie konieczności - normowane) ludności w artykuły spożywcze i przemysłowe oraz obsługę medyczną ludności;

3) regulują działalność organizacji przemysłowych, handlowych, żywienia zbiorowego, usługowych i komunalnych;

4) powiadamiają za pośrednictwem środków masowego przekazu ludność terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, o trybie stosowania środków przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną;

5) udzielają pomocy federalnym organom władzy wykonawczej i organom administracji wojskowej w stosowaniu środków przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną.

2. Na podstawie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej wykorzystywane są przy stosowaniu środków przewidzianych przez punkt 2 artykułu 7 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej z jednoczesnym

przyznaniem im uprawnień przewidzianych przez punkt 2 artykułu 14 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej.

3. W sprawach dotyczących swojej działalności organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej dla zapewnienia rygoru stanu wojennego wydają, w zakresie swoich kompetencji, akty prawne obowiązujące organy samorządu lokalnego, organizacje i zsiadające w nich osoby urzędowe, jak również obywatele.

Artykuł 16

Działalność sądów i organów prokuratury na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny

1. Na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, działają sądy ustanowione zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i federalnymi ustawami konstytucyjnymi. Postępowanie sądowe realizowane jest zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi i innymi ustawami federalnymi.

2. W wypadku niemożności realizowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy działające na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, postanowieniem Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej lub Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej zgodnie z ich kompetencjami może ulec zmianie właściwość terytorialna spraw rozpatrywanych w sądach.

3. Działalność organów prokuratury Federacji Rosyjskiej na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, realizowana jest zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i ustawami federalnymi.

Artykuł 17

Właściwości działalności organów władzy państwowej w okresie obowiązywania stanu wojennego

1. W okresie obowiązywania stanu wojennego:

- dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej mogą zostać określone federalne organy władzy wykonawczej, za których pośrednictwem sprawuje on kierownictwo w sprawach dotyczących zapewnienia

obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, w rygorze stanu wojennego;

- dekretem Prezydenta Federacji Rosyjskiej podział funkcji i uprawnień federalnych organów władzy wykonawczej może ulec zmianie z uwagi na konieczność zapewnienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, w rygorze stanu wojennego.

2. Te federalne organy władzy państwowej i organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, w wypadku których tryb realizacji uprawnień i procedura działania regulowane są przez zatwierdzone przez nie regulaminy, w razie wprowadzenia stanu wojennego wnoszą do wymienionych regulaminów niezbędne zmiany uwzględniające właściwości rygoru stanu wojennego.

ROZDZIAŁ IV

SYTUACJA PRAWNA OBYWATELI I ORGANIZACJI W OKRESIE OBOWIĄZYWANIA STANU WOJENNEGO

Artykuł 18

Sytuacja prawna obywateli w okresie obowiązywania stanu wojennego

1. W okresie obowiązywania stanu wojennego obywatele korzystają ze wszystkich ustanowionych przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej praw i wolności człowieka i obywatela, z wyjątkiem tych praw i wolności, których ograniczenie zostało przewidziane przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną i inne ustawy federalne.

2. Obywatele obowiązani są spełniać wymogi niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, innych ustaw federalnych i innych normatywnych aktów prawnych Federacji Rosyjskiej w sprawach dotyczących stanu wojennego.

3. Obywatele przebywający na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, obowiązani są:

1) spełniać żądania federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, or-

ganów administracji wojskowej zapewniających rygor stanu wojennego oraz zasiadających w nich osób urzędowych i udzielać pomocy takim organom i osobom;

2) stawiać się na wezwanie w federalnych organach władzy wykonawczej, organach władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organach administracji wojskowej zapewniających rygor stanu wojennego, jak również w komisariatach wojskowych dzielnic, miast bez podziału dzielnicowego, innych jednostek municypalnych (administracyjnych jednostek terytorialnych), na których terytoriach zamieszkują wymienieni obywatele;

3) spełniać wymogi zawarte w otrzymanych przez nich instrukcjach, wezwaniach i zarządzeniach federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów administracji wojskowej zapewniających rygor stanu wojennego oraz zasiadających w nich osób urzędowych;

4) uczestniczyć w trybie ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej w wykonywaniu prac na potrzeby obronności, związanych z likwidacją skutków użycia broni przez przeciwnika, odbudową uszkodzonych (zniszczonych) obiektów gospodarczych, systemów komunalnych i obiektów wojskowych, jak również w zwalczaniu pożarów, epidemii i epizootii, wstępować do formacji specjalnych;

5) oddawać do dyspozycji zgodnie z ustawami federalnymi niezbędny do celów obronnych, a będący ich własnością majątek z późniejszym zwrotem przez państwo wartości wymienionego majątku.

Artykuł 19

Sytuacja prawna organizacji w okresie obowiązywania stanu wojennego

1. W okresie obowiązywania stanu wojennego prawa organizacji i zasiadających w nich osób urzędowych mogą być ograniczone jedynie w stopniu, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, na podstawach przewidzianych przez niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną i uchwalone zgodnie z nią ustawy federalne.

2. Organizacje znajdujące się na terytorium, na którym został wprowadzony stan wojenny, obowiązane są spełniać żądania federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów administracji wojskowej zapewniających rygor stanu wojennego oraz zasiadających w nich osób urzędowych i udzielać pomocy takim organom i osobom.

3. Organizacje w okresie obowiązywania stanu wojennego obowiązane są:

1) oddawać do dyspozycji zgodnie z ustawami federalnymi niezbędny do celów obronnych, a będący ich własnością majątek z późniejszym zwrotem przez państwo wartości wymienionego majątku.

2) wykonywać zadania (zamówienia) w celu zapewnienia obrony i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej zgodnie z zawartymi umowami (kontraktami).

Artykuł 20

Odpowiedzialność za naruszenie ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej dotyczącego stanu wojennego

Winni naruszenia przepisów niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, innych ustaw federalnych i innych normatywnych aktów prawnych Federacji Rosyjskiej w sprawach dotyczących stanu wojennego, jak również naruszenia prawa w okresie obowiązywania stanu wojennego ponoszą odpowiedzialność zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ V PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 21

Zniesienie (utrata mocy obowiązującej) stanu wojennego

1. Stan wojenny wprowadzony zgodnie z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach zostaje zniesiony dekretem Prezydenta

Federacji Rosyjskiej z chwilą wyeliminowania okoliczności stanowiących podstawę do jego wprowadzenia, o czym ludność Federacji Rosyjskiej lub jej poszczególnych właściwych obszarów powiadamiana jest w takim samym trybie, w jakim została powiadomiona o wprowadzeniu stanu wojennego.

2. W wypadku wymienionym w punkcie 7 artykułu 4 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej stan wojenny traci moc obowiązującą.

3. Z chwilą zniesienia (utruty mocy obowiązującej) stanu wojennego normatywne akty prawne uchwalone w celu zapewnienia rygoru stanu wojennego tracą moc lub zostają uchylone przez organy, które je wydały.

4. Z chwilą zniesienia (utruty mocy obowiązującej) stanu wojennego federalne organy władzy wykonawczej, organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organy administracji wojskowej w trybie ustanowionym przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej zaprzestają realizacji uprawnień w dziedzinie zapewnienia rygoru stanu wojennego.

Artykuł 22

Powiadamianie i informowanie Organizacji Narodów Zjednoczonych i Rady Europy o wprowadzeniu stanu wojennego i jego zniesieniu (utracie przezeń mocy obowiązującej)

1. W wypadku wprowadzenia stanu wojennego na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach Prezydent Federacji Rosyjskiej wykonując międzynarodowe zobowiązania Federacji Rosyjskiej podejmuje kroki w celu powiadomienia Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (a za jego pośrednictwem - państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych) oraz poinformowania Sekretarza Generalnego Rady Europy o odstąpieniu Federacji Rosyjskiej od jej międzynarodowych zobowiązań traktatowych w związku z ograniczeniem praw i wolności obywateli.

2. Prezydent Federacji Rosyjskiej podejmuje kroki w celu powiadomienia Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (a za jego pośrednictwem - państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych) oraz poinformowania Sekretarza Generalnego Rady Europy o terminie, w jakim Federacja Rosyjska zamierza zaniechać wymienionego w punkcie 1 niniejszego artykułu odstąpienia w związku ze zniesieniem (utrata mocy obowiązującej) stanu wojennego.

Artykuł 23

Wejście w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

Niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna wchodzi w życie z dniem jej oficjalnego opublikowania.

Nr 1- FUK, 30 stycznia 2002 r.

Prezydent Federacji Rosyjskiej
W. Putin